

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Гуманітарно-правовий факультет

Кафедра прикладної лінгвістики

**Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи**
магістра

на тему: «Жанрові й лексико-стилістичні особливості відтворення воєнних подій в
Україні в англomовному медійному дискурсі»

ХАІ.703.763л.035.719Л10.24О ПЗ

Виконала: студентка ІІ курсу магістратури,
групи 763лМ

Спеціальність 035 «Філологія»

Освітня програма «Прикладна лінгвістика»

Вещунова Марія Ігорівна

Керівник: канд. філол. наук, доцент
Медведь О. В.

Рецензент: доктор тех. наук,
професор кафедри інтелектуальних
комп'ютерних систем
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
Шаронова Н.В.

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Факультет _____ Гуманітарно-правовий
(повне найменування)
Кафедра _____ Прикладна лінгвістика
(повне найменування)
Рівень вищої освіти _____ другий (магістерський)
Спеціальність _____ 035 Філологія
(код та найменування)
Освітня програма _____ Прикладна лінгвістика
(код та найменування)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

В.В. Рижкова

(підпис)

(ініціали та прізвище)

« 06 » грудня 2024 р.

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вещунової Марії Ігорівни

(прізвище, ім'я та по батькові)

1. Тема дипломної роботи Жанрові й лексико-стилістичні особливості відтворення воєнних подій в Україні в англomовному медійному дискурсі

керівник дипломної роботи Медведь Олена Вікторівна, канд. філол. наук, доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом Університету від «21» жовтня 2024 р. № 1942-УЧ

2. Термін подання студентом кваліфікаційної роботи – «15» листопада 2024р.

3. Вихідні дані до роботи Теоретична частина: поняття дискурсу в сучасній лінгвістиці, а також його застосування до медіадискурсу. Визначено, що дискурс є складним явищем, яке включає мовні, соціокультурні та психологічні чинники, що впливають на створення і сприйняття текстів.

Практична частина: дослідження аналізу англomовних медіа-джерел, зокрема використання конкретних текстів для виявлення лексико-стилістичних особливостей відтворення воєнних подій в Україні

4. Зміст пояснювальної записки (перелік завдань, які потрібно розв'язати)

1. Проаналізувати сутність поняття дискурсу в сучасній лінгвістиці. 2. Визначити особливості сучасного англomовного медіадискурсу та його основні характеристики. 3. Проаналізувати особливості висвітлення воєнних подій в Україні в англomовних медіа. 4. Описати жанрову специфіку відтворення воєнних подій в Україні в англomовних медіа. 5. Дослідити мовні засоби висвітлення воєнних подій в Україні в англomовному медійному дискурсі: лексичні і стилістичні параметри. 6. Описати перекладацькі стратегії відтворення мовних засобів на позначення воєнних подій в Україні в англomовних медіа. 7. Створити тести на платформі Mentor на матеріалі відібраного матеріалу.

5. Перелік графічного матеріалу презентація в Power Point – 16 слайдів

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділи 1-3	Медведь О.В. – кандидат філологічних наук, доцент	27.02.2024	28.11.24
Спецчастина	Гелетка М.Л. – кандидат філологічних наук, доцент	27.02.2024	28.11.24

Нормоконтроль _____ В.В. Рижкова _____ « 29 » листопада 2024 р.
(підпис) (ініціали та прізвище)

7. Дата видачі завдання «27» лютого 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів роботи	Підпис керівника
1	Теоретична частина: досліджується поняття дискурсу в сучасній лінгвістиці, а також його застосування до медіадискурсу. Визначено, що дискурс є складним явищем, яке включає мовні, соціокультурні та психологічні чинники, що впливають на створення і сприйняття текстів. Особлива увага приділяється англомовному медіадискурсу, що відображає комунікативні процеси в масових медіа. Описано риторичні, прагматичні та мультимодальні характеристики цього типу дискурсу, що є важливим для аналізу воєнних подій через призму англомовних медіа.	14 червня 2024	
2	Завершити роботу над теоретичною частиною дослідження. Практична частина: аналіз англомовних медіа-джерел, зокрема використання конкретних текстів для виявлення лексико-стилістичних особливостей відтворення воєнних подій в Україні. Здійснено аналіз жанрових характеристик, які виявляються в різних типах медіа-контенту (новини, репортажі, статті), а також вивчення мовних прийомів і лексичних одиниць, що використовуються для формування уявлень про конфлікт в Україні.	06 вересня 2024	
3	Завершити роботу над практичною частиною дослідження. Спецчастина: розробка тестових завдань на тему роботи для перевірки знань вузькогалузевої лексики, які базуються на відібраному матеріалі. Тести були завантажені в платформу Mentor для подальшого використання в навчальних або практичних цілях.	08 листопада 2024	
4	Підготувати кваліфікаційну роботу магістра в повному обсязі для подання на попередній захист.	15 листопада 2024	

Здобувач вищої освіти

(підпис)

Керівник роботи

(підпис)

Вещунова М.І.

(ініціали та прізвище)

Медведь О.В.

(ініціали та прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади вивчення медійного дискурсу в сучасній дискурсології.....	9
1.1. Поняття дискурсу в сучасній лінгвістиці.....	9
1.2. Сучасний англомовний медіадискурс та його характеристики	15
ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 1	21
РОЗДІЛ 2. Специфіка огляду воєнних подій в Україні в англомовних медіа	22
2.1. Тематичні особливості лексики англомовних медіа щодо воєнних подій в Україні.....	22
2.2. Жанрова специфіка англомовних медіа щодо воєнних подій в Україні	26
2.3. Лексичні засоби англомовних медіа щодо воєнних подій в Україні	28
ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 2	34
РОЗДІЛ 3. Дискурс воєнних подій в Україні в медійному середовищі англійської мови.....	36
3.1. Перекладацькі стратегії відтворення мовних засобів	36
3.2. Способи еквівалентного відтворення мовних засобів	51
ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 3.....	57
РОЗДІЛ 4. Теоретичні основи використання платформи Mentor для розробки навчальних матеріалів	59
4.1. Визначення тестування у вивченні спеціалізованої лексики	59
4.2. Особливості розробки тестів у контексті аналізу медіадискурсу	64
4.3. Огляд платформи Mentor	69
ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 4.....	71
ВИСНОВКИ	72
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	75
СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ	82
ДОДАТКИ.....	83
Додаток 1 Перекладаний матеріал	83

ВСТУП

Переклад медійних текстів відрізняється використанням спеціалізованої лексики, широкого спектру термінології, фразеологічних зворотів, аббревіатур, скорочень та метафоричних висловів. Лінгвокогнітивний підхід до аналізу військової термінології, що використовується для опису концепту «війна», уже добре досліджений. Однак особливості перекладу текстів певних медійних жанрів, що стосуються військової сфери, залишаються поза увагою дослідників. Існують лише обмежені відомості в літературі щодо перекладу медійних текстів у цьому контексті.

Важливим є також аналіз структурних та семантичних особливостей текстів, пов'язаних з військовою сферою, з огляду на їхній переклад. Це особливо актуально на сучасному етапі розвитку перекладу військової англомовної періодици. Вивчення жанрових та лексико-стилістичних особливостей медійних текстів, присвячених відображенню військових подій в Україні, допоможе глибше зрозуміти, як ці тексти формуються і які мовні засоби використовуються для їхнього ефективного донесення до міжнародної аудиторії. Приділення уваги не лише перекладу термінів, але й адаптації культурних та контекстуальних елементів є важливим аспектом, який визначає точність та адекватність передачі змісту..

Актуальність дослідження полягає у вивченні одного з найсуттєвіших аспектів мовної діяльності – переклад, без володіння яким не можлива повноцінна праця фахівців у різних галузях. Дослідження також має важливе значення для теорії перекладу, оскільки воно сприяє розробці нових підходів і методів перекладу медійних текстів у специфічному жанровому контексті. Аналіз структурних і семантичних особливостей дозволяє вдосконалити існуючі перекладацькі стратегії, зробити їх більш адаптованими до специфіки військових текстів та забезпечити точність і адекватність передачі інформації. Це, в свою чергу, може стати основою для подальших досліджень у галузі перекладознавства та медіакомунікацій.

Наукова новизна цієї роботи полягає у систематичному аналізі жанрових та лексико-стилістичних особливостей відтворення воєнних подій в Україні в англomовному медійному дискурсі. Дослідження спрямоване на виявлення унікальних рис та характерних засобів вираження, які використовуються в англomовних медійних матеріалах для опису подій військового конфлікту на території України. Такий аналіз дозволить краще зрозуміти специфіку мовного відтворення військових подій в українському контексті та виявити особливості їх перекладу та інтерпретації для міжнародної аудиторії. Враховуючи динаміку подій та вплив глобального медіа на сприйняття воєнного конфлікту, це дослідження має велике значення для розуміння та аналізу інформаційного обміну в контексті сучасних військових конфліктів.

Об'єкт дослідження – англomовний медіадискурс.

Предмет дослідження – жанрові й лексико-стилістичні риси відтворення воєнних подій в Україні в англomовному медійному дискурсі.

Мета дослідження полягає у вивченні жанрових й лексико-стилістичних особливостей відтворення воєнних подій в Україні в англomовному медійному дискурсі. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **практичні завдання**:

1. Проаналізувати сутність поняття дискурсу в сучасній лінгвістиці та визначити особливості сучасного англomовного медіа дискурсу та його основні характеристики.
2. Описати жанрову специфіку, дослідити лексичні і стилістичні параметри висвітлення воєнних подій в Україні в англійському медійному дискурсі.
3. Описати перекладацькі стратегії відтворення мовних засобів охарактеризувати способи еквівалентного відтворення мовних засобів на позначення воєнних подій в Україні в англomовному медійному дискурсі.
4. Розробити тести щодо перекладу мовних засобів на позначення воєнних подій в Україні на платформі Ментор.

Наукові методи дослідження які використовувалися для досягнення поставленої мети у роботі: описовий і зіставний методи, контекстуально-інтерпретаційний метод.

Матеріали для дослідження цієї роботи використовувалися різноманітні джерела, які включають англomовні медійні тексти, що описують військові події в Україні. Основними матеріалами є статті, новинні репортажі, аналітичні публікації та інтерв'ю з провідних міжнародних медіа, таких як The New York Times, BBC News, The Guardian, а також спеціалізовані військові видання та інтернет-платформи, що висвітлюють питання безпеки та міжнародної політики. Ці матеріали були обрані з огляду на їхню репрезентативність, актуальність та значення для аналізу жанрових і лексико-стилістичних особливостей, що впливають на переклад.

Теоретична значущість цієї роботи полягає в розширенні наукових уявлень про специфіку перекладу медійних текстів, що описують воєнні події в Україні, в англomовному медійному дискурсі. Оскільки дослідження в цій галузі є досить обмеженими, ця робота спрямована на заповнення вакууму в літературі шляхом аналізу жанрових і лексико-стилістичних особливостей, що впливають на переклад. Вивчення таких аспектів, як використання термінології, фразеології та метафоричних конструкцій, дозволяє глибше зрозуміти, як мовні засоби відображають специфіку воєнного контексту та впливають на сприйняття інформації.

Практична значущість цієї роботи полягає в наданні важливого інструментарію для аналізу та розуміння специфічних особливостей мовного відтворення воєнних подій в Україні в англomовному медійному дискурсі. Розгляд жанрових та лексико-стилістичних аспектів дозволяє виявити унікальні риси та засоби виразності, які використовуються в англomовних медійних матеріалах для опису воєнного конфлікту на території України. Крім того, отримані результати можуть бути використані для вдосконалення методів перекладу та адаптації медійних текстів, що сприятиме покращенню їхньої точності та культурної відповідності для міжнародної аудиторії.

Публікації. З 2022 по 2024 рр. було опубліковано наступні праці:

1 . Вещунова, М.І. Співвідношення понять дискурс і функційний стиль в оцінках сучасних науковців / М. І. Вещунова // V Міжнародна студентська наукова конференція «Міждисциплінарні наукові дослідження та перспективи їх розвитку». – Черкаси, 4 жовтня 2024 р.

2 . Вещунова, М.І. Характерні ознаки сучасного англомовного медіадискурсу в оцінках сучасних науковців / М. І. Вещунова // IX Міжнародна науково-практична конференція «Perspectives of contemporary science: theory and practice». – Львів, 14-16 жовтня 2024 р.

Перший розділ дипломної роботи присвячений теоретичним засадам дослідження лінгвістичних особливостей концепту присвячено перший розділ дипломної роботи, а також визначення його основних характеристик.

Другий розділ дипломної роботи присвячений темі англомовному медіадискурсу в сучасному світі: лінгвістичні, когнітивні та перекладацькі аспекти» присвячений аналізу лінгвістичних аспектів концепту війни в Україні у англомовному медіадискурсі. Особливу увагу приділено мовним засобам висвітлення воєнних подій в Україні в англійському медійному дискурсі: лексичні і стилістичні параметри.

Третій розділ дипломної роботи присвячений принципам способів відтворення мовних засобів маркування концепту війни англійською мовою у медійному дискурсі. Особливу увагу приділено перекладацьким стратегіям відтворення концепту війни в Україні та методам еквівалентного відтворення концепту війни в Україні у англомовному медіадискурсі.

Четвертий розділ дипломної роботи акцентує увагу на тестуванні як ключовому інструменті для систематизації знань і закріплення матеріалу, зокрема у вивченні термінології англомовного медіадискурсу. У ньому розглянуто розробку тестів, які забезпечують комплексне оцінювання знань через аналіз лексичних, стилістичних і жанрових аспектів текстів, а також інтеграцію мультимедійних елементів для підвищення ефективності тестування.

РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади вивчення медійного дискурсу в сучасній дискурсології

1.1. Поняття дискурсу в сучасній лінгвістиці

Термін «дискурс» використовувався протягом багатьох століть у значенні «діалог» або «міркування», але його лінгвістичне значення набуло поширеного розгляду лише в 1950-х роках після публікації статті американського лінгвіста З. Харріса «Аналіз дискурсу» [14, с.14]. Харріс ввів цей термін як метод дослідження зв'язного мовлення, спрямований на розширення лінгвістичних досліджень за межі окремого речення і розгляд мови у культурному контексті. Згідно з лінгвістичним енциклопедичним словником, дискурс є зв'язним текстом, що включає взаємодію з численними зовнішніми мовними факторами, такими як прагматичні, соціокультурні та психологічні аспекти [6, с.8]. Це мовлення розглядається як цілеспрямована соціальна дія, що взаємодіє з людьми та когнітивними процесами.

М. Стаббс і Д. Шифрін мають різні погляди на дискурс. М. Стаббс визначає три основні риси дискурсу: по-перше, він охоплює більше одного речення у формальному аспекті; по-друге, він стосується використання мови у соціальному контексті з точки зору змісту; і по-третє, дискурс є інтерактивним або діалогічним за своєю природою [10, с.17]. Натомість Д. Шифрін пропонує три підходи до розуміння дискурсу. Перший розглядає дискурс як набір взаємопов'язаних речень, другий – як будь-яке мовленнєве вживання, а третій підхід описує дискурс як систему функціонально організованих мовних одиниць, що взаємодіють через форму та функції [9, с.22].

В. Є. Чернявська підсумовує погляди на дискурс у вітчизняному та зарубіжному мовознавстві, виділяючи два основні типи: перший – це конкретна комунікативна подія, яка фіксується у письмових та усних текстах і відбувається в певному когнітивному та типологічно визначеному

комунікативному просторі; другий – це сукупність текстів, що пов’язані між собою за тематикою [8, с.22]. Виділення цих типів досліджень – когнітивно-дискурсивних і комунікативно-дискурсивних – свідчить про розрізнення між семантикою та прагматикою знака. Семантика дискурсу стосується сукупності намірів та пропозицій у спілкуванні, тоді як прагматика визначає способи їх вираження. Важливим для розуміння поняття «дискурс» є розмежування між «дискурсом», «текстом» і «мовленням», що є предметом обговорень серед лінгвістів. Незважаючи на спільні риси між текстом і дискурсом, їх не можна ототожнювати. У 70-х роках ХХ століття була зроблена спроба розмежувати ці поняття через категорію ситуації: дискурс розглядали як «текст плюс ситуація», а текст – як «дискурс мінус ситуація» [11, с.27].

Деякі сучасні дослідники, такі як Р. Ходж та Г. Кресс, пропонують аналогію між текстом і дискурсом, прирівнюючи їх до речення та висловлювання відповідно: речення розглядається як структурна одиниця, а висловлювання включає речення та соціальний контекст його використання. Вищі рівні організації тексту та дискурсу відображають подібні відносини [14, с.15]. Проте, І. Шевченко та О. Морозова зауважують, що трактування висловлювання як речення в соціальному контексті стирає межі між висловлюванням і дискурсом, що може призвести до надмірного розширення поняття дискурсу [17, с.19].

Г. Солганик розглядає дискурс як текст, який взаємодіє з реальним життям, соціальними та психологічними особливостями мовців, а також з подієвим контекстом [4, с.32]. У цьому підході дискурс акцентується як процес мовленнєвої дії, тоді як текст є лише результатом цього процесу. Однією з ключових відмінностей між текстом і дискурсом є їх динаміка та статичність. Ще одним підходом до розмежування цих понять є уявлення тексту як абстрактної теоретичної конструкції, яка знаходить своє втілення в дискурсі. Дискурс, на відміну від тексту, сприймається як мовлення, що вкорінене в реальному житті, тоді як текст, особливо у випадку давніх творів,

часто не має безпосереднього зв'язку з життєвим контекстом.

І. Шевченко та О. Морозова вважають мовлення мовленнєвою діяльністю, а дискурс – це мовлення, пов'язане з соціальними та мисленнєвими процесами. На їхню думку, дискурс є інтегральним явищем, яке включає як процес, так і результат, розглядаючи його в широкому соціокультурному контексті. Вони також наголошують на його неперервності та діалогічності [6, с.28].

Ф. С.Бацевич трактує дискурс як форму комунікативної діяльності, що відбувається через певні канали спілкування і регулюється стратегіями та тактиками учасників комунікації. Дискурс є синтезом когнітивних, мовних і позамовних чинників, які залежать від специфіки «форм життя» і конкретного контексту спілкування [7, с.17]. В результаті дискурсу формуються різноманітні мовленнєві жанри.

К. Серажим описує дискурс як складне соціолінгвістичне явище, що виникає у сучасних умовах комунікації, і підкреслює, що він формується під впливом різних соціокультурних, політичних, прагматичних, психологічних та інших чинників.

Для розуміння дискурсу важливими є як лінгвістичні аспекти, такі як текст і його семантика, так і екстралінгвістичні фактори, включаючи знання про світ, думки та настанови автора [17, с.14]. Дискурс характеризується спільною картиною світу, яку створює автор під час написання та яку сприймає читач. Отже, дискурс можна вважати формою життя тексту в нашій свідомості, де інформація з тексту поєднується з нашими знаннями та уявленнями про обставини його створення, з огляду на індивідуальний світогляд.

Хоча дослідники пропонують різні підходи до визначення поняття «дискурс», ці підходи взаємодоповнюють одне одного, розглядаючи дискурс з різних перспектив. При вивченні дискурсу також постає питання його типології, і на сьогодні існує багато різних класифікацій.

І. Шевченко та О. Морозова зазначають, що визначення типів дискурсу

ґрунтується на трьох основних критеріях: формальному, функціональному та змістовному. Такий підхід сприяє впорядкуванню різних аспектів комунікації [14, с.15]. Наприклад, дискурс поділяють на особистісно-орієнтований та інституційний (статусно-орієнтований) залежно від аудиторії: у першому випадку це люди, які добре знайомі між собою, а у другому – представники певної соціальної групи.

Особистісний дискурс можна поділити на дві основні категорії: побутовий та буттєвий. Побутовий дискурс характеризується спрощеною подачею інформації та використанням загальноприйнятих мовленнєвих кодів, що полегшує взаємне розуміння. Буттєвий дискурс орієнтований на глибше осмислення світу через призму художніх або філософських категорій. Статусно-орієнтований дискурс охоплює мовленнєву взаємодію між представниками соціальних груп або інститутів, де індивіди відтворюють свої статусні ролі у рамках цих соціальних структур [19, с.20].

У сучасній лінгвістиці існує декілька підходів до визначення терміна «дискурс». Комунікативний або функціональний підхід трактує дискурс як процес мовленнєвого спілкування, включаючи діалог або бесіду, тобто як форму діалогічної взаємодії. У межах цього підходу дискурс визначається як «знакова структура, яку робить дискурсом наявність суб'єкта, об'єкта, а також конкретних місця, часу та умов його створення» [1, с.27].

Структурно-синтаксичний підхід розглядає дискурс як текстовий фрагмент, що перевищує рівень окремої фрази або речення, включаючи складні синтаксичні структури, такі як абзаци. Дискурс містить дві чи більше пропозиції, об'єднані смисловим зв'язком, а зв'язність є однією з основних характеристик дискурсу [8, с.11].

Структурно-стилістичний підхід розуміє дискурс як форму організації мовлення, що відзначається відсутністю чіткого поділу на частини, наявністю асоціативних зв'язків, спонтанністю, ситуативністю та специфічними стилістичними рисами [10, с.20].

Соціально-прагматичний підхід розглядає дискурс як текст, який

інтегрований у комунікативну ситуацію або життєву реальність, або як тип висловлювань, обмежений соціальними чи ідеологічними рамками. Це також може бути трактовано як «мова в мові», що функціонує як особлива соціальна даність з притаманними їй текстами. Така класифікація охоплює три основні аспекти дискурсу: орієнтацію на прагматичні та типові комунікативні ситуації, вплив когнітивних процесів учасників спілкування і характеристик їхньої свідомості, а також особливості тексту як такого [15, с.14].

Різні підходи до вивчення дискурсу часто суперечать один одному. Це поняття тісно пов'язане з категоріями «мова» і «текст». Як комунікативне явище, дискурс знаходиться між мовленням як процесом вербальної комунікації та конкретним текстом, що є його результатом. У простішому тлумаченні дискурс можна трактувати як когнітивний процес, який реалізується через мовленнєву діяльність, тоді як текст виступає завершеним результатом цього процесу, оформленим у певну структуру.

Ця опозиція між мовленнєвою діяльністю та її результатом вказує на те, що текст може бути розглянутий як дискурс лише тоді, коли він безпосередньо сприймається та інтегрується у свідомість адресата.

Деякі дослідники, такі як Г. Відоусен, пропонують розмежовувати «текст» і «дискурс» через додавання поняття «ситуація». Відтак, дискурс трактується як єдність тексту і ситуації. Дискурс є ключовим компонентом мовної діяльності людини.

Кожне використання мови відображає особистий досвід людини, враховуючи обставини, за яких воно виникає. До таких обставин відносяться комунікативні наміри мовця, відносини між автором і адресатом, випадкові або специфічні ситуації, спільні ідеологічні позиції, а також стильові тенденції епохи та індивідуальні особливості. Важливим є також врахування жанрових і стилістичних ознак повідомлення, його відповідність комунікативній ситуації та зв'язок із попереднім досвідом.

У сучасному суспільстві інституційний дискурс включає різноманітні

підтипи, зокрема політичний, адміністративний, юридичний, військовий, педагогічний, релігійний, містичний, медичний, рекламний, науковий, медійний та інші. Важливо зазначити, що цей тип дискурсу є динамічним: зі зникненням певного суспільного інституту він може еволюціонувати в інші види дискурсу.

Прагмалінгвістична модель дискурсу фокусується на особливостях засобів або каналів комунікації. Дискурс можна класифікувати за різними аспектами спілкування. Наприклад, за характером комунікації виділяють інформативний і фасцинативний, змістовний і фактичний, серйозний і несерйозний дискурси. За каналом комунікації розрізняють усний і письмовий, контактний і дистанційний, віртуальний і реальний типи дискурсу.

Також, залежно від загальних принципів та комунікативних настанов, можливе виділення таких типів дискурсу, як аргументативний, конфліктний і гармонійний. Крім того, дискурс можна класифікувати за соціально-демографічними ознаками, наприклад, як дитячий, підлітковий, чоловічий або жіночий, а також за географічним критерієм – міський або сільський [6, с.17].

Існують і інші класифікації, які включають загальноприйняті моделі, що розрізняють теледискурс, радіодискурс, газетний, театральний, кінодискурс, літературний, дискурс у сфері PR, рекламний, політичний та релігійний дискурси [20, с.11]. Деякі дослідники, зокрема В. Червоних, вважають, що національні дискурси, такі як англійський чи український, можуть мати особливий статус [6, с.15].

1.2. Сучасний англомовний медіадискурс та його характеристики

Процес глобалізації вимагає високого рівня розвитку засобів масової комунікації, які об'єднують індивідів у медійну спільноту на основі цінностей медіакультури. Медіадискурс відображає соціальні, політичні та інші процеси, стаючи не лише відображенням культури, але і інструментом маніпуляції свідомістю та настроями людей через різноманітні медійні платформи – газети, журнали, телебачення, Інтернет та інші. Активний характер медійної комунікації, що включає маніпулятивні та пропагандистські техніки, робить медіадискурс особливим способом міжособистісної взаємодії [4, с.10]. Хоча учасники медійної комунікації не перебувають у прямому контакті, адресати та реципієнти взаємодіють через інші канали, відмінні від face-to-face комунікації. Медіадискурс – це реалізація соціально значущих стратегій і дій, які виконуються учасниками комунікації в рамках певних комунікативних ситуацій, що мають значення для конкретної мовної спільноти та культури [12, с.13]. Він представляє собою текст, який може бути як вербальним, так і невербальним, усним або письмовим, і поєднує в собі прагматичні, соціокультурні, психологічні та інші фактори. Медіадискурс відображається через засоби масової комунікації, беручи участь у соціокультурній взаємодії та демонструючи механізми свідомості комунікантів у конкретному подієвому контексті [9, с.24].

У науковій літературі часто порівнюють медіадискурс з функційним стилем [9, с.22]. Публіцистичний функційний стиль близький за значенням до медіадискурсу, оскільки є функціонально обумовленим типом дискурсу, що включає мовні практики та продукти мовної діяльності у сфері масової комунікації в їхній складності та різноманітності [15, с.31]. Медіадискурс має риторичний характер і може бути як прозовим, так і поетичним у своїй мовній поведінці. Він відповідає комунікативним, соціальним та політичним потребам, передбачаючи діалогічний характер комунікації з взаємодією між

адресантом і адресатом. Іntenційний аспект визначає основні напрямки формування квазіреальної медіакартини світу, яку можна описати як громадську діяльність з передачі актуальної соціальної інформації через медіа. Сучасний англomовний медіадискурс є значним соціальним явищем, що охоплює всі прояви мовної та комунікативної діяльності. Його основна мета полягає у безпосередньому ідеологічному впливі на широку аудиторію та суспільну думку за допомогою комунікативних стратегій і тактик, включаючи маніпулятивні методи [2, с.27]. Будь-який матеріал, що розповсюджується через мас-медіа, можна віднести до сфери медіадискурсу. Різноманітні тлумачення терміна «медіадискурс» свідчать про те, що він є окремим типом дискурсу. Характерні ознаки медіадискурсу включають:

Фасцинаційність – здатність впливати на аудиторію, викликаючи цікавість і емоційне збудження. Це може передбачати відсутність розваг у сприйнятті інформації.

Спектакулярність – процес, що базується на ефекті вражаючості та театралізованості. Медіадискурс може представляти реальність на ідеологічному та культурному рівнях як низку вистав, що включають технічні елементи, такі як прямі ефіри і репортажі. Спектакулярність фокусується на події чи факті, що може поглибити занурення аудиторії в медіатекст.

Медіальність – використання різних технологій для збільшення швидкості та щільності інформаційних потоків у медіадискурсі. Ця характеристика проявляється по-різному в різних сферах комунікації і створює умови для вираження авторської інтенції.

Мультиmodalність – застосування як вербальних, так і невербальних засобів комунікації, які взаємодіють між собою і виконують певні інформаційно-комунікативні функції в межах медіадискурсу.

Аксіологічність медіадискурсу проявляється через постійні зміни в оцінках, відображаючи його здатність моделювати, відтворювати та

коригувати цінності відповідно до світогляду автора [4, с.10].

Прагматичність медіадискурсу виявляється в його здатності впливати на аудиторію шляхом прямої чи непрямой пропаганди в процесі інформування та агітації. Він ставить перед собою завдання переконання і мотивації, впливаючи на вибір життєвих стандартів та інші аспекти [12, с.13].

Експресивність медіадискурсу визначається його здатністю впливати на читача, підкреслювати певні аспекти інформації і створювати образи у свідомості. Мова медіа часто характеризується високою емоційністю, досягаючи її через різноманітні стилістичні прийоми та лексичні засоби з емоційним забарвленням [9, с.24].

Жанровість медіадискурсу охоплює широкий спектр текстів і жанрових форм, таких як інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні тексти. До окремих жанрів медіа відносяться оголошення, реклама, прес-релізи, листи до редакції та інші [15, с.31].

Суб'єктивність медіадискурсу проявляється у використанні особистої позиції автора, підсиленні виразності особистого висловлювання та включенні оцінних і емоційних компонентів. Це визначає ступінь індивідуальності автора тексту, що несе відповідальність за зміст [2, с.27].

Інтерактивність медіадискурсу передбачає активну участь як автора (адресанта), так і адресата у створенні медіатексту. Взаємодія між ними базується на відносинах між автором медіатексту, який передає інформацію, і адресатом – отримувачем інформації (або масовим адресатом) [14, с.22].

Медіадискурс має кілька функцій, включаючи магічну, конативну, аргументативну, оцінну та маніпулятивну субфункції. Пізнавальна функція медіадискурсу відображає використання засобів пізнання світу через слово і думку, включаючи пошук, аналіз, інтерпретацію та інформування. Вона реалізується через евристичні, моніторингові та інформаційні субфункції.

Культурна функція медіадискурсу, яка частково перетинається з пізнавальною, націлена на вирішення пізнавальних завдань і взаємодію з іншими культурами. Вона допомагає зберегти культурну ідентичність різних

етносів і об'єднує естетичні, соціальні та індивідуально-творчі аспекти.

Творча функція, або функція конструювання мовної реальності, полягає в зміні реальності з метою спотворення її образу. Це може бути свідомим актом маніпулювання або «промиванням мозку», при якому дійсність твориться або перетворюється, а не просто відображається. Ця функція підтримує ефективний імідж влади, політиків, бізнесменів та інших.

Експресивна функція спрямована на підвищення виразності і пов'язана з вираженням суб'єктивної оцінки та думки автора. Автор вибирає мовні елементи, враховуючи емоційну залученість, і може додавати іронічні, скептичні, стримані, насмішливі або сентиментальні відтінки до змісту повідомлення.

Регулятивна функція медіадискурсу полягає в організації та регулюванні медіапроцесів, впливаючи на аудиторію, контролюючи суспільну думку і виконуючи роль соціокультурного контролю та управління через мову.

Гедоністична функція медіадискурсу забезпечує задоволення адресата від процесу читання та його результатів, наприклад, через гороскопи або корисні поради. Вона також сприяє розвагам, гармонізації, зменшенню психологічного напруження та вирішенню конфліктів.

Інтегративна функція медіадискурсу підтримує об'єднання та єдність, створюючи образи спільності, встановлюючи взаємні зобов'язання та об'єднуючи націю. Підфункція інспіративної функції допомагає просувати традиційні цінності через використання історичних традицій, емоцій (радість, подяка, любов) та інші методи.

У підсумку, медіадискурс відрізняється від інших типів дискурсу завдяки своїй унікальній медіальній, стилістичній, функціональній та інтенційній різноманітності. Його особливості виявляються через ряд характеристик, таких як фасцинативність, спектакулярність, мультимодальність, медіальність, аксіологічність, прагматичність, експресивність, жанровість, суб'єктивність, інтерактивність. Функції

медіадискурсу включають впливову, пізнавальну, культурну, творчу, експресивну, регулятивну, гедоністичну та інтегративну, кожна з яких має свої підфункції.

У сучасній лінгвістиці існує два підходи до визначення масмедійного дискурсу. Перший підхід трактує масмедійний дискурс як специфічну форму мовленнєво-мисленнєвої діяльності, характерну лише для інформаційного медійного простору. З цієї точки зору, масмедійний дискурс відрізняється від інших видів дискурсу (політичного, релігійного, наукового тощо) через модифікацію параметрів, таких як мовні практики та комунікативні ситуації.

Другий підхід розглядає медіадискурс як будь-який тип дискурсу, що функціонує в медіапросторі і створюється засобами масової інформації. З цього погляду, можна говорити про політичний, релігійний, науковий медіадискурс як про варіанти інституціонального дискурсу, що потребують певних стійких правил у формуванні, інтерпретації та передачі інформації.

У нашій роботі ми віддамо перевагу другому підходу, розглядаючи масмедійний дискурс як специфічну мовленнєво-мисленнєву діяльність, орієнтовану на медійний простір і соціокультурний вплив. Однією з ключових особливостей масмедійного дискурсу є не лише створення та передача знань і оцінок, але й способи їх трансляції, де акцент робиться на методах і прийомах передачі інформації, що відображають уявлення про конкретні ідеї та погляди.

У цьому контексті масмедійний дискурс грає роль посередника, перетворюючи інформацію на смисли та забезпечуючи їх передачу. Аналіз медіадискурсу спрямований на виявлення ключових елементів процесу створення та трансляції смислів у масовій комунікації, а також на визначення впливу медійного контексту на формування цих смислів.

Масмедійний дискурс охоплює як зміст, так і форму, а також діяльність, інструменти та результати комунікації, визначаючи нормативи для комунікативної ситуації. У медіадискурсі учасники масової комунікації встановлюють норми опису і тематику реальності як частини комунікативно-

когнітивної мовленнєво-мисленнєвої діяльності.

Вибір тем для висвітлення в медіапросторі також формується медіадискурсом як «режимом продукування знання». Сучасний медіадискурс є динамічною сферою мовної діяльності, що постійно розвивається і змінюється. Реагуючи на суспільні інновації, медіадискурс відображає розвиток соціуму, його позитивні та негативні зміни протягом певного періоду.

Вибір конкретних мовних засобів, граматичних форм або конструкцій не тільки відображає індивідуальні мовні вподобання та звички окремих осіб, але й відтворює мовні навички різних класів, соціальних груп і всього суспільства на певному етапі історії.

Сучасний англomовний медіадискурс демонструє тенденцію до зростання інтерактивності та персоналізації. У цьому контексті новітні технології, зокрема соціальні мережі, блогосфера та платформи обміну мультимедійним контентом, трансформують традиційні моделі комунікації. Користувачі стають не тільки пасивними споживачами інформації, а й активними її творцями та розповсюджувачами. Ця динаміка посилює вплив медіадискурсу на формування громадської думки, дозволяючи більш ефективно залучати аудиторію та впливати на її світогляд.

Крім того, англomовний медіадискурс відзначається високим рівнем мультимодальності, де текст поєднується з візуальними, аудіальними та інтерактивними елементами. Це сприяє комплексному сприйняттю інформації, що є важливим для ефективної комунікації в умовах інформаційного перенасичення. Вербальні повідомлення підкріплюються яскравими візуальними образами, графікою або відео, що посилює їхню емоційну та когнітивну дію на аудиторію. У результаті англomовний медіадискурс стає багатовимірним феноменом, який адаптується до потреб сучасного інформаційного суспільства, залишаючи значний вплив на соціокультурні процеси.

ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 1

У сучасній лінгвістиці поняття дискурсу визначається як спосіб сприйняття, організації та інтерпретації текстів, що виникають у контексті спілкування. Дискурс розглядається як більш широке явище, ніж просто послідовність речень або мовних висловлювань. Він охоплює сукупність мовних, соціокультурних, психологічних та інших чинників, що впливають на створення та розуміння текстів у певному контексті. Дослідники визначають різні типи дискурсу в залежності від контексту та мети спілкування. Поняття дискурсу важливе для аналізу мови та спілкування, а також для розуміння соціокультурних процесів та взаємодії між мовними спільнотами.

Сучасний англомовний медіадискурс відображає сукупність комунікативних процесів у масових медіа, таких як газети, журнали, радіо, телебачення та Інтернет-видання. Цей тип дискурсу має декілька основних характеристик. Він відзначається спрямованістю на аудиторію та впливом на її уявлення, думки та переконання. Медіадискурс часто має риторичний характер, зокрема використовуючи різноманітні стилістичні прийоми для залучення уваги та створення емоційної насиченості. Він також відомий своєю мультимодальністю, тобто використанням не лише вербальних, але й невербальних засобів передачі інформації, таких як фотографії, відео, графіка тощо.

Крім того, медіадискурс має прагматичний характер, спрямований на досягнення певних цілей, таких як інформування, переконання, розважання тощо. Він часто використовується як засіб маніпуляції масовими аудиторіями, формуючи їхні уявлення та думки про різноманітні аспекти життя. Засоби масової інформації (ЗМІ) впливають на культурний та соціальний контекст формування індивідуальних поглядів і прийняття рішень. Медіадискурс інтегрований у соціальні, особистісні та професійні взаємовідносини і може використовуватися для досягнення певного комунікативного ефекту. Він є ключовим типом дискурсу, що проникає у всі аспекти спілкування.

РОЗДІЛ 2. Специфіка огляду воєнних подій в Україні в англомовних медіа

2.1. Тематичні особливості лексики англомовних медіа щодо воєнних подій в Україні

У даному дослідженні аналізуються особливості використання військової лексики у статтях англомовних та україномовних видань, які стосуються сучасних військових конфліктів та війн. Для збору фактичного матеріалу були використані статті з новинних веб-сайтів США, Великобританії та України за останній рік, такі як «New York Times» [34, с.72], «The Guardian» [42, с.85], «The Washington Times» [47, с.58], «BBC News» [38, с.90], «День» [49, с.83], «Дзеркало тижня. Україна» [35, с.77], «Урядовий кур'єр» [50, с.75] та інші.

У роботі подано загальну класифікацію військової лексики, яка пропонується першими дослідниками. Ця класифікація включає:

1. Номінативні одиниці, які позначають різні види військ. Ця лексика використовується для опису конкретних підрозділів збройних сил, наприклад, «артилерія», «піхота», «військово-повітряні війська» [37, с.69].

2. Терміни, які використовують для позначення штабної сфери, широко вживаються в органах військового управління особовим складом. Наприклад, «штаб» для штабу, «штабний вагон» для штабного автомобіля, «особовий склад» для персоналу [46, с.66].

3. Лексика, яка позначає загально-тактичні дії, використовуються при вирішенні стратегічних завдань та підготовці військових дій. Наприклад, «оборона для оборони, «наступ» для наступу [55, с.63].

4. Терміни, які використовують для позначення військових одиниць і підрозділів, використовують у різних галузях військової сфери. Наприклад, «підрозділ» для підрозділу, «батальйон» для батальйону, «дивізія» для підрозділу, «рота» для роти [39, с.70].

У моєму дослідженні проаналізовані англомовні та україномовні статті

загальною кількістю близько 6000 слів, які були оброблені за допомогою SEO-програми. Зі списком слів, які були отримані разом із вказівкою їх частоти проживання в тексті, були включені статті, приклади, сполучники, займенники, дієслова-зв'язки, власні назви, географічні терміни та ін. Методом суцільної вибору були визначені терміни, що відносяться до військової лексики [48, с.69]. Отримана лексика була розділена відповідно до попередньої класифікації наступним чином:

Аналіз доступного нам корпусу текстів демонструє, як закордонні ЗМІ сприймають та інтерпретують війну в Україні. Так, найбільш розширеними термінами є «спеціальна військова операція» – «спеціальна військова операція» (45 зустріч) [74, с.93], «Збройні сили України» – «ЗСУ» (43 випадки), і «війна» – «війна» (42 випадки).

«Найновіша допомога – це вже 15-й пакет військової зброї та обладнання, який передано Україні зі складів Міністерства оборони з минулого серпня. Крім того, окрім HIMARS, США також надішлють 1000 снарядів 155-міліметрової артилерії з підвищеною точністю, що також допомагає Україні вражені конкретні цілі також будуть включати три тактичні машини, протибатарейні радіолокаційні системи, запасні частини та інше обладнання» [77, с.74]. «З останніх днів Росія випустила десятки ракет у бік України та утримувала українські війська безперервним дальнім вогнем, іноді довгою годинаю» [48, с.69]. «Керівництво України публічно закликала західних союзників надіслати більше боєприпасів та високотехнологічних систем, що допоможе зменшити військову відставку в передбачені та кількість особового складу» [52, с.71]. «Використання високоточної зброї може допомогти Україні вразити російське озброєння, яке знаходиться на відстані та використовується для обстрілу українських об'єктів» [49, с.68]. «Спеціалісти передбачають, що присутність американських добровольців може привести до якої-небудь трагічної події, яка затягне Сполучені Штати в ескалацію подій на кшталт війни у В'єтнамі» [50, с.70]. «Росія стверджує, що буде розглядати волонтерів-

бійців як найманців, і що вони можуть бути стратифіковані у разі захоплення» [53, с.72]. «Вона вивела своїх 150 військових інструкторів до початку війни та зараз вкладається на кілька десятків команд з інших країн НАТО для координації потоку зброї в середині України» [54, с.75]. «Представник оборонного відомства повідомляє, що вісім високомобільних артилерійських ракетних систем (HIMARS), які раніше були відправлені, все ще використовують українськими силами у боротьбі» [55, с.77].

Результати аналізу використання військової лексики українськими ЗМІ трохи відрізняються від тих, що були зафіксовані в англомовних виданнях. Наприклад, слово «війна» зустрічається в наших текстах 87 разів, що є більшою кількістю, ніж в англомовних текстах, де це слово зустрічається лише в 42 разях [57, с.79]. З іншого боку, словосполучення «спеціальна військова операція» є найбільш вживаним в англомовних ЗМІ, у той час як в україномовних текстах зустрічається лише тричі, і це переважно в цитатах російських політиків, які спочатку використовували словосполучення для опису війни в Україні на початку російського вторгнення [60, с.80].

Крім використання термінологічної лексики, важливо відзначити емоційно забарвлену лексику, яка часто зустрічається в українських ЗМІ. Ця лексика, хоча й не є термінологічною, чітко відображає актуалізацію загальноновживаної лексики для позначення воєнних явищ та феноменів [58, с.81]. Військові події в Україні суттєво розширили українську військову лексику та надали мовознавцям багато матеріалу для досліджень, зокрема для вивчення емоційно забарвлених слів та військової нестандартної лексики. Наприклад, використання слова «орки» є показовим, як демонструє негативне ставлення до російських загарбників. Це слово вживається не лише мирними жителями, а й високопосадовцями у своїх зверненнях до громадян [61, с.82].

Українські військові від 2014 року виконують спробу «орки» для російських загарбників. Починаючи з 2022 року, це прізвисько почали використовувати не лише військові, а й українську політику та журналісти. Це можна вказувати на те, що з часом це слово може стати стандартизованим

для позначення ворожих військ [62, с.85]. Також використовують інші синоніми, такі як «русня», «свинособака», «путлер» (від Гітлера), «путлерюгенд» (від гітлерюгенд), «z-окупанти» [63, с.86].

Термін «Z-трофеї» вказує на речі, які вкрали російські окупанти. Також є неологізми, які позначають ліквідацію окупантів, такі як «забайрактарити», «застінгерити», «заджавелініти», що вказують на знищення окупантів за допомогою керованих ракет, зенітно-ракетних комплексів або протитанкових ракетних комплексів. Також використовується вираз «відправити на концерт Кобзона», що має аналогічне значення [65, с.89].

Ще однією цікавою тенденцією є адаптація української термінології в англійських текстах. Зокрема, такі терміни, як «ZSU» (для позначення Збройних сил України), «HIMARS strikes», «Bayraktar drone operations» стають звичними в англійських текстах, що висвітлюють події в Україні. Це не лише сприяє популяризації певних понять, але й свідчить про інтеграцію українських реалій у глобальний медійний дискурс. Англійські видання також використовують прямі цитати українських політиків чи військових із збереженням оригінальних українських термінів, що дозволяє передати автентичність висвітлюваних подій.

Крім того, помітною є тенденція використання військової лексики у поєднанні із соціальною та політичною термінологією. Наприклад, терміни «war crimes», «genocide», «occupation forces» зустрічаються у статтях на тему війни в Україні, що підкреслює багатовимірність висвітлення конфлікту. Таким чином, англійські медіа прагнуть не лише до інформування читача, але й до формування у нього певного етичного сприйняття подій.

2.2. Жанрова специфіка англомовних медіа щодо воєнних подій в Україні

Іспанський вчений М. Альварадо у своїй роботі «Акроніми та аббревіатури у військовій справі» намагався дослідити та структурувати класифікацію військових аббревіатур за похідними частинами мови [22, с.65].

1. Іменникові: у реченні «*Нові BDU схожі на ті, які були введені для індійської армії з нагоди 74-го дня армії цього року*» (122: IAF) використано військову аббревіатуру «BDU», утворену з початкових літер сполучень «Battle Dress Uniform», яка виконує роль іменника для позначення типу військової форми [25, с.66].

2. Прикметникові: У заголовку «*North Korea say it fired two TBM in operational drill*» (128: NKS) прикметникова аббревіатура «TBM» утворена з початкових букв «Tactical Ballistic Missile» і застосування для опису типу ракети [26, с.67].

3. Дієслівні: Відомий американський аналітичний центр Institute for the Study of War (ISW) використовує військовий термін «SITREP» у заголовках своїх звітів. «SITREP» йде від «Situation Report», створюючи спеціалізований термін для звітування про поточну швидкість [28, с.68].

4. Прислівникові: У реченні зі звіту ISW використовуються військові аббревіатури «ERU» (Emergency Response Unit) та «ISOF» (Iraqi Special Operations Forces), що позначають конкретні підрозділи та сили з певними функціями [30, с.69].

Проаналізувавши структурно-морфологічні особливості військових аббревіатур, можна зробити висновок, що вони мають чіткі структурні та морфологічні властивості, які відображають специфіку їхнього призначення. Ці аббревіатури часто займаються акронімами чи ініціалізмами, пов'язаними з операціями, організаціями та обладнанням у військовій сфері [33, с.72].

Серед дослідників, які вивчали семантичні особливості військових аббревіатур, – С. Левінсон, який досліджував роль контексту в розумінні таких скорочень [62, с.74], а також Д. Кристал, який писав про унікальні

характеристики військової мови, зокрема жаргону [33, с.76]. За класифікацією Р. Штернберга, виділяються семантичні типи військових аббревіатур:

1. Звання особового складу: Наприклад, у заголовку «*5 Questions with 2nd LT Teshawn Lee*» (104: 5Q2L) використано аббревіатуру «2nd LT» для «другий лейтенант», утворену шляхом приєднання порядкового номера з позначенням військового звання [34, с.78].

2. Військова техніка / зброя: У реченні «*The latest Frankenstein's T- 62 is an APC that engineers are converting for the Azov Brigade ...*» (123: IU) застосовано аббревіатуру APC for «Armored Personnel Carrier» [36, с.80].

3. Військові операції / плани: Аббревіатура «COIN» у реченні «*By the time I attended the Marine Corps War College...*» (147: WWAFC) означає «Counterinsurgency», і використовується для опису особливого виду стратегії [38, с.82].

4. Військові об'єкти / бази: У реченні «*He is scheduled to immediately travel to the DMZ that marks the border with North Korea*» (118: GSMB) uses termin «DMZ» for «Demilitarized Zone» [40, с.84].

5. Спеціальні загальні аббревіатури: У реченні «*Офіс ООН з прав людини звинуватив обидві сторони війни в десятках сумарних або позасудових страт військовополонених...*» (145: UNS) аббревіатура POW (Prisoner of War) служить для позначення військовополонених [42, с.85].

Аналіз семантичних та структурних особливостей військових аббревіатур виявляє залежність їх значення від контексту, що може ускладнити їх розуміння серед широкої аудиторії. Розробка системного підходу до їх класифікації може сприяти легшому розумінню цих термінів та підвищити ефективність військової комунікації [45, с.86].

2.3. Лексичні засоби англомовних медіа щодо воєнних подій в Україні

Військова термінологія тісно пов'язана з політичними процесами в суспільстві. У наш час, коли ЗМІ мають можливість висвітлювати різні політичні події, включаючи військові конфлікти, військова лексика активно використовується не лише військовими фахівцями, але й політиками, журналістами, дипломатами і навіть звичайними людьми. Іншими словами, військові терміни вживаються в різних сферах суспільства, не обмежуючись використанням військовими спеціалістами під час воєнних дій або в повсякденному житті військових.

Коли терміни потрапляють у сферу інформаційного середовища, вони починають використовуватися не лише у вузькоспеціалізованих контекстах. Це неодмінно впливає на термінологічну сутність спеціальних термінів і призводить до появи нових закономірностей у їх функціонуванні. Окрім того, англійська військова лексика насичена емоційно забарвленими словами та виразами. Зазвичай їх використовують для створення певного настрою або передачі інформації про військові події, техніку та інші аспекти військового життя. Емоційно насичена військова лексика в Інтернет-статтях може викликати різноманітні емоції у читачів, такі як страх, захоплення, обурення або гордість.

Тому важливо враховувати контекст, у якому використовується військова лексика, та намагатися передати емоційне забарвлення через тон тексту та вибір відповідного лексичного матеріалу. Оскільки військова термінологія є складною та специфічною, її переклад у Інтернет-статтях може вимагати досвіду та додаткових знань з цієї галузі. Щодо термінів із високим емоційним забарвленням, вони можуть мати різний емоційний відтінок, який не завжди можна точно передати у перекладі. Один із способів вирішення цієї проблеми - звертати увагу на контекст, в якому використовується термін або фраза. Наприклад, перекладаючи статтю про військову операцію, важливо враховувати контекст цієї операції, щоб розуміти, який емоційний відтінок

має той чи інший військовий термін.

Також слід звертати увагу на культурні особливості, пов'язані з військовою лексикою, оскільки терміни можуть мати різні конотації в різних культурах. Візьмемо, для приклада, новинну статтю з Інтернет-видання "Українська правда" [68; 75]: *«Russian military and special services are preparing terrorist acts in the occupied territories of Donbass to use them as a pretext for the introduction of armed forces in Ukraine under the guise of 'peacekeepers'.* – *«Російські військові та спецслужби готують терористичні акти на окупованих територіях Донбасу, щоб використати їх як привід для введення в Україну збройних сил під виглядом 'миротворців'»*. У цьому прикладі «миротворці» вживається у переносному значенні та має емоційне забарвлення.

Перекладач у цьому випадку вдається до дослівного перекладу, щоб якнайточніше передати емоційний відтінок, використовуючи термін «миротворці», що вказує на іронічне ставлення до тих, хто, замість захисту людських життів, руйнує все на своєму шляху. Наступне речення також яскраво демонструє переносне значення: *«An equally plausible option is to conduct a peacekeeping operation to force Ukraine into peace, the entry of Russian troops into the territory of the ORDLO, Russia's issuance of an ultimatum to Ukraine.»* – *«Не менш вірогідним варіантом залишається проведення 'миротворчої операції' з примусу України до миру, введення російських військ на територію ОРДЛО, висунення Росією ультиматуму Україні»* [68, с.75].

У цьому прикладі також помітно дослівний переклад емоційно забарвленого вислову «миротворча операція, метою якої є примушення до миру», що виглядає дещо абсурдно, оскільки поєднує в собі лексичні одиниці з різними семантичними значеннями: миротворці, які примушують до миру. Такий переклад підсилює емоційний ефект за допомогою оксиморону, що надає реченню певного гумористично-іронічного відтінку. У переносному значенні також використовується поняття «brotherly friendship», українською еквівалентом якого є «братська дружба», що країна-агресор намагалася

вбачати і надалі нав'язувати широкій громадськості: *«За 5 днів на Україну вже було нанесено 56 ракетних ударів, і випущено 113 кризових ракет. Ось така вона – 'братська дружба'».*

Для передачі емоційного забарвлення військової лексики в Інтернет-статтях перекладач може використовувати слова та вирази з вираженою емоційністю, підкреслюючи це за допомогою різних мовних прийомів, таких як повторення, метафори, епітети, і зберігаючи при цьому відповідний стиль і тон тексту. Часто стилістичний вираз досягається за допомогою заміни більшості емоційно забарвлених елементів англійської мови відповідними українськими термінами, як, наприклад: *«українці широко відмовилися від святкування 23 лютого, називаючи його "святом окупантів"».*

Термін «holiday of occupants» є дуже негативно забарвленим і використовується для опису заходів, які проводяться окупаційною владою на контрольованих нею територіях з метою вшанування подій, які можуть бути сприйняті як героїчні або важливі для окупантів. У цьому контексті автор використовує емоційно забарвлений вираз, щоб показати, що українці не розглядають цю дату як щось, що слід святкувати, через її історичний контекст та асоціації з окупацією.

Перекладач віддає перевагу збереженню негативного забарвлення словосполучення, щоб підкреслити свої погляди та ідеї про це свято. Він не прагне замінити термін більш політично коректним, оскільки це може втратити ключовий емоційний аспект виразу.

Цей приклад показує, що військові терміни можуть мати різні емоційні відтінки, які не завжди можна точно передати в перекладі. Тому перекладач повинен урахувати не лише лексичне значення, а й емоційну сферу терміну для досягнення правильного ефекту в перекладі.

Загальна стилістична відповідність часто досягається за допомогою заміни більшості емоційно забарвлених елементів англійської мови відповідними українськими термінами. Наприклад: *«Внутрішню стабільність не підриватимуть батальйони "все пропало" і "це кінець", вигадки про багато загиблих вчора, оточені блокпости та українські воїни без боєприпасів, їжі та води.»* Запропоноване речення має виразне емоційне забарвлення. Вживання автором фраз «все пропало» та «це кінець» підсилює негативний настрій, пов'язаний зі станом внутрішньої стабільності. Слова «вигадки», «вбиті», «оточені» та «без боєприпасів, їжі та води» також мають негативне емоційне забарвлення, що відображає обурення автора на неправдиві заяви про ситуацію в країні. Перекладач використовує аналогічні слова та фрази, такі як «все пропало», «все кінець», для того щоб викликати емоційну реакцію у читачів і показати негативні наслідки війни та її вплив на психіку людей.

Варто відзначити, що автор може навмисно перебільшувати або занижувати факти, щоб підкреслити свої погляди на ситуацію. Тому для перекладача важливо розуміти емоційні та стилістичні відтінки оригінального тексту і вміти визначити, які слова та висловлювання потребують особливої уваги й точного відтворення. У той же час, необхідно пам'ятати, що точність перекладу має бути підпорядкована змісту та інформації оригінального тексту, а не стилістичним або емоційним нюансам окремих слів чи висловлювань.

Наступне речення є яскравим прикладом відтворення перекладачем не лише основного змісту, а й емоційного забарвлення завдяки введенню відповідних лексичних одиниць [70, с.77]: *«Especially strained situation dominated in Novhorodske, Verhniotoretske and Khrasnohorivka from midnight till seven A.M.»* - *«У період з півночі до сьомої години ранку, особливо напруженою була ситуація, коли селища Новгородське, Верхньоторецьке та Красногорівка потрапили під ворожий вогонь.»* У цьому випадку додавання емоційно забарвлених елементів у перекладі є важливим, оскільки

описується складна та напружена ситуація військового конфлікту. Тому перекладач використовує трансформацію, додавши фразу «потрапили під ворожий вогонь», яка має особливе експресивне значення, передаючи емоційний відтінок оригінального тексту.

Розглянемо ще один приклад перекладу, у якому яскраво відтворене негативне емоційне забарвлення: «*In the absence of battlefield successes, Russia continues to ruthlessly target civilians.*» – «*Не маючи бажаних результатів на полі бою, ворог продовжує цинічно вести війну проти мирних громадян.*» [68; 75]. Перекладач відтворює емоційний відтінок речення за допомогою вибору відповідного висловлення, що передає жорстокість дій РФ. У запропонованому реченні він використовує словосполучення «вести війну» для передачі основного значення дії «target», зберігаючи при цьому його емоційне забарвлення. Адже саме дії війни, як правило, мають негативні наслідки і асоціюються з жорстокістю, болем та стражданнями. Термін «civilians» теж має негативне емоційне забарвлення, оскільки вживається на позначення беззахисних людей, які стали жертвами війни.

У своєму перекладі перекладач використовує термін «мирні громадяни», щоб згладити негативний відтінок і сфокусувати увагу на беззахисності та невинності цих людей, спонукаючи читача до співчуття та почуття солідарності. В цілому переклад вдалий і точно відображає основну думку оригінального тексту, зберігаючи його емоційне забарвлення. Отже, переклад емоційно забарвлених елементів військової термінології є складним завданням, оскільки в Інтернет-статтях часто зустрічаються висловлювання з використанням військових термінів, що мають емоційний відтінок. Для забезпечення точності та зрозумілості перекладу емоційно забарвленої термінології важливо враховувати специфіку мови та контексту військових дій. Перекладач повинен також мати достатній рівень знань військової термінології та розуміти контекст, у якому використовуються кожен термін чи вираз.

Безперечно, включення емоційно забарвлених елементів може суттєво

впливати на сприйняття тексту читачем. Тому, якщо мета перекладу передбачає не лише передачу основної інформації, а й відтворення емоційного відтінку, то використання таких елементів може бути виправданим. У протилежному випадку, якщо головна мета перекладу полягає в точному відтворенні інформації, краще обмежитися викладом основного змісту оригінального тексту.

Мовні засоби висвітлення воєнних подій в Україні в англійському медійному дискурсі включають різні лексичні і стилістичні параметри. Один з основних аспектів - використання військової термінології. Це включає терміни, пов'язані з воєнними операціями, такими як «бомбардування», «наступ», «обстріл» тощо. Також у цьому дискурсі часто використовуються військові звання, назви військової техніки та зброї.

Стосовно стилістичних параметрів, можна відзначити використання емоційно забарвлених слів та виразів для передачі настрою та емоційного фону. Також у цьому контексті часто зустрічаються метафори, що додатково підсилюють враження від подій та ставлення до них. Деякі медійні засоби можуть використовувати гіперболу або іронію для підкреслення певних аспектів військових подій.

Крім того, важливим аспектом є використання культурних асоціацій та аналогій для зрозумілішого сприйняття інформації про воєнні події в Україні міжнародним аудиторією. Такі асоціації можуть допомогти іноземним читачам краще уявити ситуацію та її значення.

У цілому, в медійному дискурсі англійською мовою використовуються різноманітні лексичні і стилістичні засоби для висвітлення воєнних подій в Україні, спрямовані на досягнення певного ефекту у читачів та аудиторії загалом.

ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 2

Висвітлення воєнних подій в Україні в англomовних медіа включає соціопрагматичний аспект, який визначається соціальними та прагматичними факторами, впливом контексту та сприйняття аудиторією. Одна з особливостей полягає у спробі медіа визначити роль учасників конфлікту та розподілити їх на «правильних» і «неправильних». Це може відображатися у використанні різних термінів для опису сторін конфлікту, впливаючи на сприйняття подій аудиторією.

Деякі англomовні медіа можуть намагатися засудити або підтримати певні сторони конфлікту на підставі своїх політичних або ідеологічних поглядів. Це може виявлятися у використанні образних слів або фраз для характеристики однієї зі сторін конфлікту, висловлюванні застережень щодо дій інших тощо. Крім того, соціопрагматичний аспект включає в себе способи маніпулювання громадською думкою через використання певних мовних засобів та прийомів. Наприклад, медіа можуть акцентувати увагу на певних аспектах подій, приховуючи інші, щоб сформувати певну картину ситуації.

Таким чином, соціопрагматичний аспект висвітлення воєнних подій в Україні в англomовних медіа відображає складні взаємозв'язки між мовою, соціальними реаліями та прагматикою комунікації. Жанрова специфіка відтворення воєнних подій в Україні в англomовних медіа включає різноманітні форми та стилі. Вони можуть охоплювати новинні звіти, аналітичні статті, інтерв'ю з експертами, фоторепортажі, відеоматеріали, а також коментарі та аналізи.

Залежно від контексту та цільової аудиторії, медіа можуть використовувати різні жанри для представлення воєнних подій, від об'єктивних звітів до спеціалізованих програм або документальних фільмів. Важливою частиною цього процесу є забезпечення достовірності та об'єктивності інформації, а також врахування моральних та етичних аспектів війни при її відтворенні у медіа. У англomовних медіа відтворення воєнних

подій в Україні може також включати в себе використання репортажів з місця подій, аналізів політичної ситуації, інтерв'ю з учасниками конфлікту або експертами, а також аудіо- та відеозаписи. Жанрова специфіка може також залежати від політичної або ідеологічної позиції конкретного медіа, що відображається у виборі тематики, підході до представлення подій та емоційному забарвленні матеріалів. Деякі медіа можуть акцентувати увагу на героїзації або демонізації певних сторін конфлікту, в той час як інші намагатимуться підійти до теми більш об'єктивно та збалансовано.

Мовні засоби, які використовуються для висвітлення воєнних подій в Україні в англomовному медійному дискурсі, можуть включати різноманітні лексичні та стилістичні параметри. Наприклад, у медійних текстах можуть бути використані терміни, що описують військові дії, такі як «conflict», «war», «combat», «battle», «attack», «siege» тощо. Крім того, для опису ситуації на передовій можуть використовуватися військово-технічні терміни та скорочення, наприклад, «RPG» (rocket-propelled grenade), «IED» (improvised explosive device) тощо.

Щодо стилістичних параметрів, вони можуть залежати від політичної або ідеологічної позиції конкретного медіа. Наприклад, деякі медіа можуть використовувати більш драматичні та емоційно забарвлені слова та вирази для наголошення на стражданнях людей або жахів війни, тоді як інші можуть використовувати більш об'єктивну, фактологічну мову. Також можуть використовуватися різноманітні риторичні прийоми, такі як метафори, порівняння, алегорії тощо, для підсилення певних аспектів ситуації та виклику емоційного резонансу у читачів або глядачів.

РОЗДІЛ 3. Дискурс воєнних подій в Україні в медійному середовищі англійської мови

3.1. Перекладацькі стратегії відтворення мовних засобів

Лексичні трансформації при висвітленні війни в Україні в англійськомовних онлайн-новинах представляють складний лінгвістичний феномен, який впливає на ефективність медійної комунікації, культурний обмін і сприйняття подій.

Проаналізувавши англійськомовні переклади статей сайту Бі-Бі-Сі тематик «обстріли», «наступальні операції», «розповіді очевидців» та «військова допомога Україні», ми окреслили частотність використання лексичних трансформацій задіяних перекладачами.

Кількісний аналіз показав, що найчастотнішою лексичною перекладацькою трансформацією є калькування (дослівний переклад) – 31%.

У нижче наведених прикладах перекладачі вдалися до дослівного перекладу задля передачі сенсу лексичної одиниці без значних змін у структурі: «До «Пунктів незламності» прийшли тисячі людей» [12] – «Thousands of people have made use of the region's "points of invincibility"» [12]; «Досі США і союзники "зосереджувалися на забезпеченні України системною зброєю та підготовкою, необхідною для проведення наступальних операцій цієї весни та літа"» [20] – «The US and allies had so far "focussed on providing Ukraine with the systems weapon and training it needs to conduct offensive operations this spring and summer"» [20], «Використовуйте можливості на українській території, але не втягуйтеся у внутрішні справи і не завдавайте ударів по наступальних військових об'єктах всередині Росії» [27, с.69] – «Make hay of opportunities on Ukrainian territory but don't get drawn into internal matters or strike at offensive military objects inside of Russia» [27, с.83], «Водночас він додав, що в Україні є значно менше так званого "обмінного фонду", ніж в Росії.» [25] – «Budanov added, however, that the so- called "exchange fund" in

Ukraine is much smaller than in Russia.» [25]. За допомогою методу калькування вдалося відтворити лексичні одиниці: «пункти незламності» – «*points of invincibility*», «наступальні операції» – «*offensive operations*», «наступальні військові об'єкти» – «*offensive military objects*», «обмінний фонд» – «*exchange fund*» та «повномасштабне вторгнення» – «*full-scale invasion*» без втрати специфічності, що є важливим для трансляції українських реалій іноземній аудиторії.

У 5% від загальної кількості окреслених випадків використання ЛТ калькування перекладачі вдавались до даного методу за наявності відповідників у мові перекладу. Хоча норми сполучуваності слів не порушено, даний вибір обумовлений недостатньою обізнаністю фахівця у військовій термінології, що призводить до передачі викривленої інформації. «Протитанкові рови вздовж траси» [22] – «*A major road lined with anti-tank ditches*» [22], «Підрозділи ракетних військ і артилерії протягом доби уразили пункт управління та 10 артилерійських підрозділів ворога на вогневих позиціях» [24, с.111] – «*Over the course of the day, Ukraine's Rocket Forces and Artillery struck a command post and 10 artillery units at firing positions*» [24, с.111], «Пригожин заявив, що перед відступом «Вагнер» облаштував оборонні лінії на західній частині міста» [24, с.111] – «*He said that Wagner had set up "defence lines" on the west of the city ahead of the transfer*» [23], «Було уражено й місця зберігання боєприпасів» [24, с.111] – «*Ammunition storage points were also hit*» [24, с.83].

Лексичні одиниці «протитанковий рів», «вогнева позиція», «оборонна лінія» та «місце для зберігання боєприпасів» мають еквіваленти в англійській мові: «протитанковий рів» (довга глибока канава викопана в землі призначена для боротьби з танками противника, для захисту від них [32]) – «*anti-tank trenches*» (a system of excavations used for to immobilize or destroy armoured vehicles [50]), «вогнева позиція» (місце розташування батареї, кулемета, міномета тощо для ведення вогню [32]) – «*a sector of fire*» (an area, which is required to be covered by an individual, a fire unit, squad or fire team, or a crew-

served weapon [56]), «оборонна лінія» (система вогневих точок, укріплень і т. ін., [32]) – «a fortification» (strong walls, towers, etc. that are built to protect a high-value location [50]) та «місце для зберігання боєприпасів» (певна місцевість, ділянка для утримання запасів снарядів, патронів та ін. спорядження для вогнепальної зброї [32]) – «an ammunition depot» (a military storage facility for live ammunition and explosives [56]).

Крім того, використання лексичної трансформації калькування цілком доцільне для економії часу та зусиль під час виконання перекладу. Оскільки інформаційний потік безперервний та масштабний, фахівці намагаються «обробити» якомога більше текстів, щоб представити актуальну інформацію з фронту іноземній аудиторії.

Наприклад: *«Тим часом в українському міноборони твердять, що противник перебуває на цьому напрямку в "активній обороні"»* [9] – *«A senior Ukrainian defence official said the enemy was in "active defence"»* [9], *«Призовні центри також телефонували солдатам, що звільнилися, і просили їх повернутися»* [22, с.41] – *«Conscription centres have also resorted to phoning soldiers who have left or retired to ask them to re-join»* [22, с.41] та *«За ровом є кілька рядів "зубів дракона" та ще одна мережа траншей»* [22, с.41] – *«Behind the ditch are several rows of dragon's teeth and another trench network»* [22, с.50]. Таким чином україномовні лексичні одиниці набувають виду: «активна оборона» – «active defense», «призовний центр» – «a conscription center» та «зуби дракона» – «dragon's teeth».

На другому місці за частотністю – 25% від загальної кількості розташована перекладацька трансформація конкретизація. Основна ідея використання даного методу полягає в тому, щоб зберегти якомога більше специфічних даних, подробиць та контексту з тексту-оригіналу під час його перекладу іноземною мовою.

Найбільше випадків даного способу відтворення лексичних одиниць спостерігається під час представлення валют та одиниць міри. Наприклад: *«Україна повільно, але стабільно просувається на трьох ділянках, загальна*

довжина яких сягає понад 1000 кілометрів» [19, с.22] – *«Ukraine is making modest but steady progress in three areas of attack across the 620 mile (1,000km) front line»* [19, с.22], *«Навіть після того, як вони опинилися на глибині 800 метрів під землею...»* [19, с.22] – *«Even once they're 2,600ft (800m) underground...»* [19, с.22], *«За останні три місяці збрала близько 1,5 млрд рублів...»* [19, с.22] – *«It has raised about £15m, \$17m (1.5bn roubles) over the past three months...»* [12, с.37] та *«Платити обіцяють від 100 000 до 450 000 рублів на місяць»* [12, с.37] – *«Advertised monthly salaries range from £1,000-£4,500, \$1,139-\$5,125 (100,000-450,000 roubles)»* [12, с.37]. Оскільки, країни світу використовують різні валюти та системи мір, даний метод перекладу допомагає уникнути недоліків в інтерпретації та розумінні інформації.

Наступна група ЛО, а саме дієслова, що описують аспекти діяльності, спілкування та передачі інформації, відтворені англійською мовою з використанням трансформації – конкретизація. Наприклад: *«Союзники на різних рівнях зверталися до українських посадовців із застереженнями від нанесення ударів по території Росії під час заколоту»* [27, с.36] – *«Allies at various levels appealed to Ukrainian officials with warnings against striking Russian territory during the rebellion»* [27, с.36].

Лексична одиниця «звертатися» (говорити, писати, спрямовуючи свої слова, свою мову до кого-небудь [32]) перекладена як «to appeal» (to make an earnest request; to call upon another for corroboration, vindication, or decision [51]), що, у свою чергу, акцентує увагу на ідею прохання, заклику з конкретною метою. *«Україна довгий час просила західних союзників надати їй літаки для допомоги у боротьбі з Росією»* [www.bbc.com, 20.05.2023] – *«Ukraine has repeatedly lobbied its Western allies to provide jets to help in its fight against Russia»* [www.bbc.com, 20.05.2023] Дієслово «просити» (звертатися з проханням до кого-небудь [32]) відображено – «to lobby» (to attempt to influence or sway (someone, such as a public official) toward a desired action [51]).

Вибір ЛО «to lobby» вводить важливий аспект, що додає глибину та конкретність семантиці виразу. Даний термін визначає ідею спроби вплинути

на інших і, зокрема, публічних посадовців, офіційних осіб з метою досягнення бажаної дії. Цей аспект виходить за межі простого акту прохання, і передбачає активні заходи з переконування чи впливу.

У наступному реченні: «...розповів один російський офіцер, що воював в Україні, під час телефонної розмови з колишнім колегою» [17, с.42] – «...one Russian officer serving in Ukraine confided over the phone to a former colleague back home» [17, с.42], дієслово «розповідати» (повідомляти усно щось про кого-небудь, що-небудь; передавати словами бачене, пережите і т. ін.; [32]) набуває значення «to confide» (to tell confidentially [51]).

Термін «to confide» імплікує ідею довіри та конфіденційності у контексті комунікації. Вживання цього дієслова вказує на обмін особистою інформацією, переживаннями або секретами між співрозмовниками та підкреслює важливий аспект взаємної довіри та приватності в комунікативному процесі.-

Використання конкретної лексеми «a bridgehead» у перекладі у нижчеподаному прикладі допомагає досягнути точнішої та більш специфічної передачі семантики та контексту слова «позиція», полегшуючи розуміння новин та підсилюючи їх інформаційну вартість: «Наприкінці квітня українські військові форсували річку та зайняли позиції біля міста Олешки» [10, с.84] – «In late April, Ukrainian soldiers crossed the river and established a bridgehead at Oleshky» [10, с.84].

У даному випадку ЛО «позиція» (ділянка місцевості, зайнята військами і обладнана для ведення оборони або як вихідний рубіж для наступу [32]) відтворена лексемою «a bridgehead» (a good position that an army has taken in enemy land, from which it can attack the enemy more effectively [48]). У контексті війни, особливо при обговоренні військових дій та переміщення військ, важливе точне визначення позицій. Використання «a bridgehead» зміцнює розуміння того, що йдеться про стратегічну позицію, яку війська займають на ворожій території для здійснення атак.

Як правило, лексему «надавати» (дати що-небудь в якійсь кількості

[32]) неодноразово відтворювали – «to supply» (to provide something that is wanted or needed, often in large quantities and over a long period of time [48]): «США заявили, що дозволять західним союзникам надати Україні сучасні винищувачі» [20, с.114] – «The US says it will allow its Western allies to supply Ukraine with advanced fighter jets» [www.bbc.com, 20.05.2023], «Україна довгий час просила західних союзників надати їй літаки для допомоги у боротьбі з Росією» [20, с.114] – «Ukraine has asked its Western allies to supply it with jets to help it fight against Russia» [20, с.114].

У новинних текстах про російсько-українську війну, де важливо підкреслити специфічну сутність постачання техніки для України, використання лексеми «to supply» є доцільним, адже дана ЛО наголошує на ідеї значимості передачі великої кількості винищувачів, літаків та тривалість допомоги на відміну від дієслова «надавати».

Пропонуємо розглянути останній випадок використання даної трансформації при перекладі: «У лютому президент Байден сказав, що "наразі виключає можливість відправки передових винищувачів в Україну".» [19, с.47] – «In February, President Biden told that he was "ruling out for now" sending advanced fighters to Ukraine» [24]. У вищевказаному прикладі ЛО «виключати» (позбавлятися чогось, не допускати наявності чогось [32]) відтворено з використанням «to rule out» (to decide or say officially that something is impossible or will not happen, or that something or someone is not suitable [48]). У контексті даної новини, важливо передати точний сенс слів Джо Байдена. Вираз «to rule out» вказує на те, що заява проголошена публічно та наголошує на тому що певна можливість не буде реалізована. Завдяки використанню методу конкретизація вдалося глибше відобразити політичний контекст та рішення лідера країни.

На третьому місці за частотою використання знаходиться перекладацька трансформація генералізація – 20%. На відміну від методу конкретизації, суть даного полягає у перетворенні окремих слів чи фраз у більш абстрактні або загальні, замість того, щоб передавати дані деталізовано.

Проаналізувавши переклади новинних статей англійською мовою, було помічено, що назви формувань або військ передаються загальними лексичними одиницями або займенниками, тим самим уникаючи конкретної назви. Наприклад: *«Українські війська атакують у трьох точках: у Бахмуті, де вони просуваються на північ і південь від міста, що залишається під контролем Росії...»* [19, с.45] – *«Troops are attacking at three points: Bakhmut, where they are advancing north and south of the city, which remains firmly under Russian control...»* [19, с.45]. При відтворенні фрази «українські війська» лексичною одиницею «troops», по-перше, втрачається інформація про національність та приналежність військових; по-друге, з'являється можливість виникнення непорозумінь, адже без контексту читач може співвіднести ЛО «troops» із військовими будь-якої країни, наприклад, Росії.

Пропонуємо розглянути ще один приклад перекладу з використанням ЛО «troops»: *«Вторгнення Росії в Україну є абсолютно неприйнятним і лише виведення російських військ може вирішити ситуацію»* [30] – *«Russia's invasion of Ukraine was absolutely unacceptable and only the withdrawal of troops would resolve the situation»* [30]. Оскільки лексична одиниця «troops» не вказує на національність та не надає конкретної інформації, то важко зрозуміти виведення яких військ «може вирішити ситуацію».

До наступної групи відтвореної за допомогою методу генералізації належать слова на позначення дій або наслідків дій виконаних військовими або працівниками у військовій сфері. Як правило, під час їх перекладу деякою мірою втрачається передача нюансів, аспектів дій та їх інтенсивності. Наприклад: *«Це не тільки послабило б боєздатність Росії, але й знищило б сухопутний коридор до анексованого Криму»* [9] – *«That would not only weaken Russia's combat capability but also eliminate a land bridge to Crimea»* [9].

Українське дієслово «знищувати» що має значення «руйнувати, псувати що-небудь, ламаючи, рвучи і т. ін.» [32] відтворено одиницею «to eliminate» зі значенням «to remove or take away something» [48]. У процесі перекладу важливо було передати ефект цієї дії, не звертаючи уваги на конкретні методи

чи деталі руйнування. Для цього використано англійську лексему «to eliminate» із загальним семантичним значенням «знищувати», що передає ідею остаточного видалення чи припинення існування об'єкта. У даному прикладі: «*Наприкінці квітня українські військові форсували річку та зайняли позиції біля міста Олешки*» [10] – «*In late April, Ukrainian soldiers crossed the river and briefly established a bridgehead at Oleshky*» [10], лексичну одиницю «форсувати» зі значенням «долати значну природну перешкоду на місцевості (перев. водяну) звичайно з боєм» [32] представлено в англійському перекладі як «to cross» (to move, pass, or extend across something [51]). Таким способом вдалося передати ідею переміщення через річку, не враховуючи методи та умови дії. Хоча лексема «to cross» є більш загальною, але в даному контексті, де немає потреби у вичерпному описі процесу форсування, цього достатньо для передачі суті виразу.

Перекладацька трансформація генералізація впливає на тон тексту: «*Російські незалежні журналісти повідомляють, що на війну в Україні завербували до 500 ув'язнених з російських колоній*» [17] – «*Russian independent journalists have reported that up to 500 convicts have also been registered*» [17]. Дієслово «завербовувати» (наймати, набирати людей на роботу (на який-небудь строк, на виїзд і т. ін.) [32]) перекладено як «to register» (to record someone's name or property on an official list [48]).

Заміна лексеми «завербовувати» дієсловом «to register» у згаданому контексті може бути розглянута як приклад лексичної трансформації з метою пом'якшення тону тексту. Суть полягає в заміні специфічного і технічного виразу «завербовувати» загальним і менш строгим терміном «to register», щоб зробити фразу більш прийнятною для широкого кола читачів.

Неодноразово помічено використання більш загального терміна «conflict» для опису військових дій на теренах України. Такий переклад дозволяє враховувати широкий спектр ситуацій, які можуть бути включені в поняття «conflict», тому, в деяких випадках, використання прийому генералізації для перекладу лексичної одиниці «війна» є доцільним. Однак

важливо враховувати, що «війна» і «conflict» мають різне емоційне навантаження. Термін «війна» асоціюється з насильством, руйнуванням, стражданнями і втратами людських життів. Використання даної ЛО сприймається читачами більш драматично та емоційно, що і викликає в них співчуття або обурення.

Напротивагу термін «conflict» включає в себе різні види конфліктів, не лише військові, а й цивільні або політичні суперечки. Застосування лексеми «conflict» призводить до створення нейтрального висловлювання. Тому переклад вищеописаних одиниць вимагає більш точного відтворення семантики та інтенцій автора. Наприклад: *«Високопоставлені військові чиновники США сумнівалися, чи винищувачі, надані Заходом, зможуть різко змінити хід війни»* [23] – *«Senior US military officials were previously sceptical about the ability of Western-supplied fighter jets to dramatically alter the conflict»* [20].

У зв'язку з останніми подіями, а саме початком українського контрнаступу, пропонуємо розглянути варіанти перекладу ЛО «контрнаступ». У першому випадку «контрнаступ» – «counter-attack» використано перекладацьку трансформацію конкретизація, адже «counter-attack» має значення «an attack made in response to or in defense against an attack made by another» [51], у той час коли лексична одиниця «контрнаступ» окреслена як «різновид наступу, що є відповіддю на наступ супротивника» [32], що військовому контексті займає великі масштаби, вказує на стратегічну дію, спрямовану на відбиття або відновлення контролю над великими територіями; зазвичай включає в себе більше ресурсів, планування та координації. *«Супутниковий аналіз BBC виявив розгалужені оборонні споруди, які Росія побудувала в очікуванні українського контрнаступу»* [22] – *«Satellite analysis by BBC Verify has uncovered some of the extensive defences built by Russia as it prepares for Ukrainian counter-attack»* [22]. У другому – «контрнаступ» – «assault» помічаємо метод генералізації, адже іменник «assault» вказує на будь-яку форму атаки або нападу, не

обов'язково пов'язану з військовими діями (напр. sexual assault, indigent assault [48]).

Наприклад: «Після місяців глухого кута довгоочікуваний контрнаступ стане вирішальним випробуванням для України» [22] – «*After months of stalemate, the expected assault is likely to be a crucial test for Ukraine*» [23]. У випадку «контрнаступ» – «counter-offensive» використано словниковий еквівалент зі значенням «a large-scale military offensive undertaken by a force previously on the defensive» [51]. «Одного лише погляду на топографічну карту східних та південних регіонів України достатньо, щоб зрозуміти, що за два місяці з початку контрнаступу мало що змінилося» [4, с.8] – «*One look at a large-scale map of eastern and southern Ukraine shows that not much has changed in the two months since the counter-offensive began*» [4, с.8].

З метою зниження рівня складності тексту, іменники, що відображають українські реалії, дії військових в англomовних онлайн-новинах відтворені за допомогою перекладацької трансформації генералізації: «Це означає, що відбувається зондування російської оборони» [10, с.26] – «*That means there's a probing of Russian defences*» [10, с.26]. Група лексичних одиниць «зондування» – «probing» має відповідні значення: «попередньо розвідувати, з'ясовувати що-небудь за допомогою спеціальних методів або приладів» [32] та «intended to get information» [48]. «Київ уже неодноразово виявляв інтерес до цієї ділянки фронту» [10, с.114] – «*Kyiv had already signalled its interest in this stretch of the front line more than once*» [10, с.26]. Вужча за значенням одиниця «ділянка» (окрема частина земельної площі, використовувана з якоюсь метою, виділена за якою-небудь ознакою [32]) відтворена більш загальною «a stretch» – «a continuous area of land or water» [48]. «Але на допомогу прибіг Максим і затагнув в укриття» [25, с.86] – «*But Maksym came running to his rescue and dragged him back inside a building*» [25, с.86]. ЛО «укриття» (спеціальна споруда, окоп і т. ін., зроблені для захисту людей, техніки від бомб, снарядів тощо [32]) під час перекладу набуває виду «a

building» з більш загальним значенням – «a structure that has a roof and walls» [50].

Проте використання даної трансформації призводить до втрати важливої інформації, що спричинює неточності в інтерпретації тексту. *«Командир снайперської групи з позивним "Привид", веде нас до їхньої бази на околиці міста»* [31, с.23] – *«Ghost, the sniping team's commander, takes us to the place on the outskirts of the city»* [31, с.23].

Під час генералізації відбувається заміна іменника «база», що має значення «територія із зосередженою на ній військовою технікою, спорудами, складами для забезпечення бойових дій війська» [32], більш загальною одиницею – «a place» (any point, building, area, town, or country [50]). Дії перекладача вплинули на коректне сприйняття тексту читачем через опущення контексту та семантичного навантаження лексеми.

Наступною перекладацькою трансформацією, що застосована у 19% випадків – ЛТ транслітерація. Використання транслітерації у процесі перекладу є ваєливим питанням для мовознавства та міжнародних комунікацій. Даний прийом забезпечує відтворення кожного графічного елемента однієї системи письма одним і тим же елементом іншої системи письма [26]. Зазвичай методом транслітерації користуються під час відтворення власних назв.

В Україні транслітерація власних назв відбувається згідно з постановою Кабінету Міністрів України №55 від 27.01.2010. «Головною особливістю цього стандарту порівняно з історичними латинками є те, що в його основу покладено англійський правопис, а також повністю упущено пом'якшення м'яким знаком» [58]. Повна інформація з прикладами транслітерації українського алфавіту латиницею представлена у *Додатку Б*.

Як ми зазначали раніше, перекладацька трансформація транслітерація використовується для відображення імен, прізвищ, назв міст/містечок/сіл і так далі. Наприклад: *«Раніше у четвер заступниця міністра оборони України Ганна Маляр заявила, що російські війська наразі "ведуть активну оборону»*

на Запоріжжі» [9, с.23] – «*Earlier on Thursday Ukraine's Deputy Defence Minister Hanna Maliar said Russian forces were currently "in active defence" in Zaporizhzhia*» [9, с.23] та «До того, як у суботу керівник "Вагнера" Євген Пригожин зупинив свій "марш" на Москву» [26, с.23] – «*Before Yevgeny Prigozhin, the head of Wagner, stopped his "march" on Moscow*» [26, с.23]. Як ми можемо помітити, одиниці «Ганна Маляр» – «Hanna Maliar» та «Запоріжжя» – «Zaporizhzhia» протранслітеровано за правилами української мови, де кожній літері українського алфавіту відповідає певна літера англійського. Що стосується імені та прізвища «Євген Пригожин» транслітерація відбулася з російської мови – «Евгений Пригожин» – «Evgeny Prigozhin» (російський олігарх, ресторатор, власник кейтерингового бізнесу та ПВК «Вагнер»). Варто зазначити, що правила транслітерації з російської мови дотримано. У вищеописаних випадках даний метод допомагає іноземній аудиторії легше розпізнавати та вимовляти власні назви, що важливо в новинах про війну в Україні, де точність у передачі імен, прізвищ та назв міст є вагомим аспектом для правильного розуміння подій.

Крім того, виявлено випадки коли транслітерація українських літер «я» та «ю» усередині слова відбувалася не за правилами. Наприклад: «*Чи вистачить у них сил, щоб дійти до Токмака, не кажучи вже про Бердянськ і Мелітополь?*» [10, с.23] – «*Do they have enough forces to reach Tokmak, let alone Berdyansk and Melitopol?*» [15, с.40], «*Коли їдеш з Костянтинівки до Бахмута, неначе залишаєш цивілізацію позаду.*» [15, с.40] – «*The drive from Kostyantynivka to Bakhmut is like dropping off a cliff of civilisation*» [15, с.40], «*Захоплений у квітні Ізюм використовувався Росією як ключовий військовий центр для постачання своїх сил зі сходу*» [16, с.22] – «*Izyum, invaded in April, was used by Russia as a key military hub to supply its forces from the east*» [16, с.22]. Згідно з чинними правилами транслітерації українського алфавіту латиницею вище виділені ЛО мають бути представлені таким чином «Бердянськ» – «Berdyansk», «Костянтинівка» – «Kostiantynivka» та «Ізюм» – «Izium».

Остання, але не менш важлива, трансформація якою скористалися перекладачі при відображенні війни в Україні – модуляція – 5% від загальної кількості. Модуляція у перекладі має на меті досягнення максимальної точності відтворення змісту вихідного тексту в контексті цільової мови, а також враховування культурних та стилістичних особливостей даної аудиторії.

Найбільше випадків застосування модуляції під час перекладу з української мови англійською використано задля пристосування інформації для іноземних читачів. Зазвичай підбираються сталі вирази для заміни українських дієслів. Наприклад: *«Всі про це дізнаються!»* [10, с.23] – *«They will see it!»* [10, с.23]. У даному випадку дієслово «дізнаватися» замінено лексичною одиницею із схожим значенням – «to understand, know or realize» [48]. Така фраза є загальноприйнятною в англomовному середовищі, аніж калька з української мови – *«They will know about it!»*.

Наступний випадок також демонструє вибір виразу в англійській мові, який краще відповідає мовному контексту та є більш природним для певної аудиторії. Наприклад: *«Чи розпочався цього тижня довгоочікуваний контрнаступ України?»* [10, с.23] – *«Was this the week that Ukraine's long-anticipated counter-offensive got under way?»* [10, с.23]. Лексична одиниця «розпочинатися» (починати здійснюватися, відбуватися [32]) у даному випадку не може бути замінена – «to get started» (to begin doing something [48]), оскільки немає потрібного відтінка значення, на відміну від ЛО «to get underway», що часто використовується у контекстах, де важливо підкреслити, що початок дії завчасно визначений або дія активно розгортається.

У нижченаведеному прикладі, заміна слова «нівелювати» на «play down» в англomовному варіанті тексту, може бути розглянута як випадок модуляції, адже англійський вираз відтворює подібний семантичний зміст та є більш зрозумілим для носіїв мови. Наприклад: *«Поки російські офіційні особи та державні ЗМІ намагаються нівелювати відступ російських сил з Харківщини, окремі військові репортери....»* [17, с.22] – *«While Russian*

officials and state media are trying to play down the Russian forces' retreat from Kharkiv, individual war reporters...» [17, с.22].

Використання модуляції, що полягає у введенні англійського виразу «go hand-in-glove» для заміни українського словосполучення «тривати паралельно» у контексті перекладу новинних статей про військові події в Україні може бути розглянута як приклад ЛТ з метою покращення виразності та зрозумілості тексту. Наприклад: *«Тобто операції в Криму тривають паралельно з контрнаступом України на півдні» [16, с.93] – «In other words, operations in Crimea go hand-in-glove with Ukraine's counter-offensive in the south» [16, с.23].*

Англійський вираз «go hand-in-glove» призначений для вираження ідеї спільності та взаємодії подій; відзначається своєю виразністю та образністю, створюючи відображення того, що події рухаються поруч одна з одною та координовано. У той час українське словосполучення «тривати паралельно» теж окреслює ідею одночасності, але немає такого ступеня образності як англійське. Перекладацька трансформація модуляція у вищенаведеному прикладі сприяє поліпшенню виразності, сприйняття та розуміння тексту.

Таким чином, проаналізувавши 60 статей сайту BBC тематик «обстріли», «наступальні операції», «розповіді очевидців» та «військова допомога Україні». Ми виокремили 100 випадків лексичних трансформацій під час перекладу.

Серед них перекладацькі трансформації калькування, конкретизація, генералізація, транслітерація та модуляція. Варто зазначити, що всі вищезазначені трансформації забезпечили адекватний переклад українських новинних текстів та пристосовували їх до реалій англомовної аудиторії.

Перекладацькі стратегії відтворення мовних засобів на позначення військових подій в Україні в англомовних медіа відображаються через різні підходи та прийоми, спрямовані на максимально точне й адекватне передавання змісту інформації. Однією з таких стратегій є дослівний переклад, коли спробують передати значення українських термінів

англійською мовою без значних змін. Цей підхід може бути застосований у випадках, коли українські терміни мають прямий еквівалент в англійській мові.

Іншою стратегією є адаптація або трансляція, коли українські терміни переосмислюються та відтворюються з урахуванням англомовного контексту. Це може включати вживання англійських термінів, які найкраще передають суть українських понять, або створення нових термінів, які мають аналогічне значення, пристосоване до англійської аудиторії. Також можуть використовуватися стратегії вільного перекладу або інтерпретації, коли перекладачі створюють англійські висловлювання, які відтворюють суть українських термінів, але з додаванням власних тлумачень та пояснень для кращого зрозуміння аудиторією. У деяких випадках можуть використовуватися культурні адаптації, коли терміни або вислови з української мови перетворюються на англійську мову з урахуванням культурних особливостей та конвенцій англомовного середовища. Ці різноманітні перекладацькі стратегії дозволяють англомовним медіа точно та ефективно передавати інформацію про воєнні події в Україні, забезпечуючи максимальну зрозумілість та адаптованість до аудиторії.

Аналіз англомовних медіа також дозволяє визначити деякі стилістичні та лексичні особливості, які відрізняють їхній підхід до висвітлення воєнних подій в Україні. Значна увага приділяється використанню нейтральної або технічної термінології для опису конфлікту. Наприклад, замість емоційно забарвлених слів, які характерні для українських видань, англомовні ЗМІ частіше використовують такі терміни, як «conflict», «military operation», «engagements», «shelling». Такий підхід пояснюється потребою в дотриманні журналістських стандартів нейтральності та намаганням уникати можливої упередженості при подачі матеріалів. Однак, навіть у цьому контексті, англомовні медіа нерідко звертаються до лексики, яка відображає емоційний аспект подій, особливо при описі гуманітарних наслідків або героїзму українських військових.

3.2. Способи еквівалентного відтворення мовних засобів

Мовний зміст медійних текстів у військовій сфері характеризується широким використанням військової термінології, наявністю фразеологічних словосполучень, великою кількістю скорочень, а також широким використанням еліптичних і клішованих конструкцій, обмеженістю дієслівних форм, і коротка форма висловлювання.

Все це пов'язано з певним функціональним навантаженням, що характеризує військову сферу спілкування: стислість, ясність і конкретність формулювань, точність і чіткість викладу, забезпечення логічної послідовності, чітке відмежування однієї думки від іншої для легкого сприйняття. передану інформацію.

Адекватність перекладу військових матеріалів передбачає не тільки точну передачу змісту матеріалу, а й ретельну передачу його структурної форми, послідовності викладу та інших факторів, які можна вважати формальними, але мають велике значення для військовий спеціаліст.

Перейдемо безпосередньо до розгляду вербалізаторів концепції WAR у перекладах текстів медіа дискурсу та способів їх еквівалентного відтворення українською мовою. Скористаємося класифікацією основних типів лексичних трансформацій А. Паршина, що використовуються в процесі перекладу за участю мови-джерела та мови перекладу: лексичні формальні: (транскрипція, транслітерація та калькування); лексико-семантичні (конкретизація, узагальнення, модуляція) [12].

До методів вирішення лексичних задач при перекладі текстів військових газет належать: калька, напівкалька, наближений переклад (родова заміна), функціональний аналог, описовий переклад або тлумачення слів, перекодування. Еквівалент, на думку М.М. Полюжина, слід вважати постійною еквівалентною відповідністю, яка, як правило, не залежить від контексту [3]. Порівняно рідко зустрічаються випадки повної відповідності слів двох мов, тобто повного збігу їх лексичного значення в усьому обсязі. До

цієї групи входять такі лексико-семантичні категорії слів, як:

1. Власні імена (особисті та географічні), наприклад: *«In addition to the one commando captured alive, we assume that three North Korean commandos remain at large»* – «Окрім одного з диверсантів, який потрапив у полон, ми вважаємо, що на волі залишаються ще троє північнокорейських диверсантів».

У наведеному вище фрагменті військовий термін з власною назвою у своєму складі *three North Korean commandos* в перекладі частково перекодовано як «північнокорейський», а частково – «диверсант».

2. Науково-технічні військові терміни, наприклад: *«According saranskogo the online edition of Asia Times Online, China creates a high-tech system of keeping the space war, which includes missile and anti-satellite weapons, laser weapons, devices, creating deliberate interference with the satellites, and military satellites»* – «За даними гонконзького інтернетвидання *Asia Times Online*, Китай створює високотехнологічну систему ведення космічної війни, в яку входять ракетна протисупутникова зброя, лазерна зброя, пристрої, що створюють навмисні перешкоди супутникам, а також військові супутники». Специфічні військові терміни *anti-satellite weapons* «протисупутникова зброя», *laser weapons* «лазерна зброя» та *military satellites* «військові супутники» мають українські еквіваленти.

3. Деякі інші категорії слів, близькі за значенням до двох попередніх, наприклад числівники: *«The provocative actions of the Croat artillery against the civilian targets and the positions of the 11th Corps of the Serb Army of Krajina is coupled with propaganda activities in all media that wage a psychological warfare, which affects the Serb population and generates fear among them»* – «Провокаційні дії хорватської артилерії проти цивільних об'єктів і позицій 11-го корпусу Сербської армії країни супроводжуються пропагандистською діяльністю всіх ЗМІ, веденням психологічної війни, що негативно впливає на сербське населення та викликає у нього страх». У фрагменті порядковий *11th*, що є частиною військового терміна, тут використано з прагматичною метою

інформування читача про незаконні дії хорватів проти сербського населення, а також проти 11-го корпусу сербської армії країни.

Проілюструємо використання відповідних засобів, що вербалізують концепцію війни, у наступному фрагменті: *«russia continues to transfer military equipment to regions along the border with Ukraine, and shell Ukrainian service members from its territory»*. – *«росія продовжує перекидати військову техніку до прикордонних з Україною районів, з її території далі обстрілюють українських військових»*. Англійський вираз *military equipment* зі словником, що означає «військова техніка» в контексті стає частковим еквівалентом, замінюючи синонімом «бойова». Необхідно розрізняти повний і частковий еквіваленти.

Якщо відповідач повністю охоплює значення англійського слова, це повний еквівалент: *«They must halt all use of cluster munitions and stop dropping unguided bombs on civilian areas, said Philip Luther»*. – *«Вони мають зупинити будь-яке використання касетних боєприпасів і не допускати падіння некерованих бомб в областях з цивільним населенням, - сказав Філіп Лютер»*. У словнику Г.А. Судзіловський військовий термін *cluster munitions* має один словник, що означає «касетні боєприпаси» [16]. Ми проілюструємо функціонування та відтворення в перекладі за допомогою еквівалентного відповідача наступного слова: *«In the morning of March 21 as it began to strike "Trojans" piloted by Thai pilots mercenaries»*. - *"З ранку 21 березня по них почали наносити удари «трояни» пілотовані тайськими льотчиками-найманцями.»* Згідно зі Словником сучасної англійської мови Лонгмана, лексема *mercenary* має значення, що використовується у значенні «переклад медіа», «переклад преси». *«We should not overlook this asymmetrical warfare, propaganda and the dissemination of false news»*. – *«Слід не забути про асиметричну війну: пропаганду, поширення фальшивих новин»*. Словникове значення лексеми *asymmetrical warfare* має такий вигляд: «*media translation*», «*press translation*». *«This is typically a battle between a standing, professional*

army and the uncertainty or absence of movement militias, who are in the status of unlawful combatants» [108, с.770].

У наведеному контексті доречно використовувати відповідне значення лексеми у складі термінологічного сполучення асиметрична війна → асиметрична чи партизанська війна. Зі стилістичної точки зору можна виділити абсолютні та відносні еквіваленти. Абсолютні еквіваленти включають ті еквіваленти, які належать до того ж функціонального стилю та мають такий же вираз, що й англійське слово чи вираз. Наприклад: *«China is currently creating new tactical nuclear weapons meant for closerange battles»*. – *«Водночас, у Китаї розробляється нова тактична ядерна зброя, призначена для застосування у ближньому бої»*. Відносними еквівалентами є ті, що відрізняються стилістичноекспресивними ознаками, наприклад: *«Situated in the shadow of the Berlin Wall, the districts of Kreuzberg and Neukölln were once the most remote enclaves of West Berlin»*. – *«Розташовані в тіні Берлінської стіни Кройцберг і Нойкельн колись були найбільш віддаленими анклавами Західного Берліна»*.

У перекладі воно набуває значення «поселення». Складні військові терміни відрізняються від простих своєю структурою, яка в більшості випадків є семантично мотивованою. Більшість із них перекладено українською мовою калькуванням. У мові газети часто зустрічаються складні слова з різними синтаксичними зв'язками між компонентами. Вони не піддаються запозичення і перекладаються не калькою, а описовим перекладом, наприклад: *«Conducting intensive psychological warfare offers plenty of scope - such as artificial financial panics (Bulgaria again)»*. – *«Ведення інтенсивної психологічної війни пропонує безліч можливостей - таких, як штучно створена фінансова паніка (знову ж таки Болгарія)»*. Чотирикомпонентне термінологічне словосполучення *Conducting intensive psychological warfare* експлікується відповідним «вести дуже активну психологічну війну», що, враховуючи норми української мови, є більш доречним. При перекладі військових термінологічних словосполучень можна

простежити закономірності англійської та української військової лексики. Якщо англійській мові властиве атрибутивне вживання іменників, то в українській мові словосполученням цього типу відповідають сполучення, що означають предмет та його ознаку.

За своєю структурою англомовні військові терміни поділяються на три групи:

1. Прикметник або дієприкметник + іменник: «Americans tended to see themselves as winners in the Cold War». – «Тоді США можна було б вважати себе переможцем у "холодній війні"».

2. Іменник у називному відмінку + іменник у родовому: «Of course, civil war and irregular combatants are not new, as even the traditional law of war recognizes». – «Звичайно, громадянські війни і нерегулярні військові формування не нові, також як не завжди дотримуються і традиційні закони війни».

3. Іменник + звернення до прийменника: «The puppet army resumed anti-DPRK psychological warfare, including broadcasting and the leaflet-scattering operation». – «Маріонеткова армія відновила психологічну війну проти КНДР, включаючи операцію з трансляції та розповсюдження листівок.» В останньому фрагменті перша частина тристороннього терміна «antiDPRK psychological warfare» відтворена з використанням прийменникового словосполучення «проти КНДР».

Якщо кілька перекладів українською мовою в двомовному словнику відповідають англійському однозначному слову або одному конкретному значенню багатозначного слова, то ці переклади є «відповідними варіантами». Найпоширенішим типом варіантних респондентів є часткові респонденти, тобто коли одному слову англійської мови відповідають два або більше слів української мови, і навпаки. До них належать явища включення та перетину. Інклюзія – це таке відношення, коли значення слова в англійській мові ширше, ніж діапазон значень відповідного слова в українській.

Так, англійський складений термін *військова окупація* має схоже значення з українським, але, крім того, він може використовуватися в англійській мові в узагальненому значенні «володіння, захоплення»: *«Many of the States who were counted as ratifying it, were compelled to do so under duress of military occupation»*. – «Багато штатів, що вважалися такими, що ратифікували її, були змушені зробити це під загрозою військової окупації». У фрагменті військовий двокомпонентний термін *military occupation* відтворено відповідно українською мовою «військова окупація».

У даному випадку має місце такий частковий збіг значень двох слів, при якому коло значень слова англійською мовою не може бути повністю включено до кола значень слова в українській мові, через те, що ці слова мають однакове й різне значення: *«As it for the most part comprises locals, it is ideally suited for guerrilla warfare, sabotage, ambushes»*. – «Оскільки основу військ складають місцеві жителі, то вони ідеально підходить для партизанської війни, диверсій та засідок». Простий військовий термін *sabotage* тут використовується в значенні «deliberate damage that is done to equipment, vehicles etc in order to prevent an enemy or opponent from using them». Іншою причиною появи варіантних респондентів у цільовій мові є неоднакова семантична диференціація слів у двох мовах (за винятком неоднакового групування значень у слові англійською та українською).

Суть цього явища полягає в тому, що значення слова в одній мові виявляється недиференційованим порівняно зі значенням його еквівалентів в іншій мові. Іншими словами, одному англійському слову, що виражає ширше поняття, відповідають два або більше слів українською мовою, кожне з яких має вужчий клас денотатів.

ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 3

Перекладацькі стратегії для відтворення мовних засобів, що позначають воєнні події в Україні в англomовних медіа, можуть бути різноманітними. Деякі з них спрямовані на максимальну точність і передачу контексту, інші можуть підкреслювати певні аспекти або емоційне забарвлення. Деякі зазвичай використовувані стратегії включають дослівний переклад, адаптацію або заміну еквівалентами, а також використання експлікативних пояснень для кращого розуміння англomовною аудиторією. Крім того, важливо враховувати політичну чутливість та відповідати загальноприйнятим нормам журналістської етики.

Додатковими стратегіями є вибір тону й стилю відповідно до специфіки аудиторії, використання метафор та алегорій для ефективного виразу складних концепцій, а також адаптація граматичних конструкцій для збереження природного звучання. Перекладачі також можуть враховувати культурні відмінності, щоб уникнути недорозуміння та забезпечити адекватне сприйняття тексту. Важливо враховувати динаміку конфлікту та зміну термінології, щоб забезпечити актуальність та відповідність перекладу сучасним подіям.

Серед способів еквівалентного відтворення мовних засобів на позначення воєнних подій в Україні в англomовному медійному дискурсі є використання відповідних термінів та фраз, що передають сутність подій без втрати значення. Це може включати вживання спеціалізованої термінології, а також адаптацію термінів з урахуванням контексту і сприйняття цільовою аудиторією. Деякі терміни можуть бути перекладені дослівно, тоді як інші вимагають творчого підходу для знайомства із місцевими реаліями. Крім того, використання аналогічних концептів або метафор може допомогти у передачі інформації таким чином, що більш точно відповідає англomовному аудиторі. У деяких випадках, особливо коли йдеться про культурно-зумовлені вирази, можуть використовуватися пояснення або контекстні

вставки, що допомагають зрозуміти специфіку та значення вжитих термінів.

Іншою стратегією є використання широкого спектру синонімів та перифразів для опису воєнних подій, що дозволяє виражати різні аспекти конфлікту та його наслідків. Також можуть застосовуватися техніки контрастування або паралелізму для підкреслення різниці між сторонами конфлікту. Важливо також враховувати мовну культуру та стереотипи аудиторії, щоб уникнути непорозумінь чи негативного сприйняття. Врахування контексту та інтенцій комунікатора є ключовим для успішного передавання мовного матеріалу в англomовному медійному дискурсі щодо воєнних подій в Україні.

Важливим аспектом перекладу є забезпечення точності та зрозумілості, що вимагає від перекладачів не лише глибокого розуміння мови, але й глибокого знайомства з історичним і політичним контекстом подій. Спеціалізовані стратегії, такі як використання культурно адаптованих фраз і стійких виразів, допомагають передати унікальні характеристики подій, забезпечуючи при цьому інформативність та емоційний вплив. Крім того, перекладачі можуть вибирати стратегії, що передбачають зміни акценту або модифікацію емоційного забарвлення, щоб краще відобразити унікальні особливості українського контексту для міжнародної аудиторії.

Забезпечення точного перекладу воєнних подій також включає урахування термінологічних змін у процесі еволюції конфлікту. Наприклад, нові терміни, що з'являються під час ескалації чи зниження інтенсивності бойових дій, потребують швидкої адаптації в перекладацькому процесі для підтримання актуальності інформації. Такі динамічні зміни потребують від перекладачів не лише мовної, а й культурної та політичної обізнаності. Професійні перекладачі часто звертаються до сучасних джерел і рекомендацій від фахівців, щоб упевнитися в точності і відповідності своїх перекладів останнім подіям та нормам медіа-простору.

РОЗДІЛ 4. Теоретичні основи використання платформи Mentor для розробки навчальних матеріалів

4.1. Визначення тестування у вивченні спеціалізованої лексики

Тестування є одним із найбільш ефективних методів оцінювання знань, що застосовується в різних галузях навчання та професійної підготовки. Воно дозволяє не лише визначити рівень засвоєння матеріалу, але й виявити прогалини у знаннях та компетенціях. У контексті вивчення спеціалізованої лексики, зокрема тієї, що використовується для опису воєнних подій в англомовному медіадискурсі, тестування допомагає систематизувати знання, закріпити термінологію та перевірити її практичне застосування.

Головною метою тестів у цій сфері є оцінка здатності учасників не лише запам'ятовувати лексичні одиниці, а й аналізувати їх у контексті, розуміти стилістичні та жанрові особливості використання у медіатекстах. Такий підхід є критично важливим для поглибленого розуміння текстів, які відображають воєнні події, та для коректної інтерпретації медіадискурсу.

У сфері аналізу англомовного медіадискурсу, тестові завдання можна класифікувати на кілька основних типів:

1. Лексичні тести – спрямовані на перевірку знань окремих слів і термінів, їх значення та контекстуального використання.
2. Стилiстичні тести – дозволяють оцінити розуміння стилістичних прийомів у медіатекстах, таких як метафори, епітети, емоційно забарвлені вислови.
3. Жанрові тести – перевіряють знання характеристик жанрів, зокрема новин, аналітичних статей, репортажів, їх структури та мовних особливостей.

Кожен з цих видів тестів має свою специфіку і спрямованість, але разом вони формують комплексний підхід до аналізу та засвоєння матеріалу. Наприклад, лексичні тести допомагають закріпити базові поняття, тоді як стилістичні – дають змогу зрозуміти комунікативні стратегії авторів текстів.

Тестування відіграє важливу роль у процесі вивчення спеціалізованої лексики, адже дозволяє забезпечити системний підхід до засвоєння нового матеріалу. Воно не лише допомагає перевірити знання, але й сприяє закріпленню вивченого, мотивуючи до подальшого навчання. Особливо це актуально для вузькоспеціалізованої лексики, яка вимагає не тільки запам'ятовування, але й розуміння контекстуального використання.

Лексичні тести забезпечують можливість перевірити знання окремих слів та термінів, а також їх правильне застосування в реченнях. Наприклад, у контексті нашого дослідження вони можуть включати завдання на визначення значення військової термінології, яка використовується в англійському медіадискурсі, або виявлення найбільш точного перекладу.

Стилістичні тести важливі для розуміння тонкощів мови, таких як вживання метафор, порівнянь чи інших стилістичних прийомів, що додають тексту емоційної виразності. Ці тести є ключовими для аналізу текстів медіадискурсу, де стиль часто відіграє не менш важливу роль, ніж зміст.

Жанрові тести спрямовані на розпізнавання та аналіз структури різних типів текстів, таких як новини, репортажі, аналітичні статті тощо. Вони дозволяють розуміти особливості організації інформації та характерні мовні засоби кожного жанру.

Таким чином, поєднання лексичних, стилістичних і жанрових тестів забезпечує комплексний підхід до вивчення спеціалізованої лексики та текстів. Вони допомагають не лише оцінити рівень знань, а й сприяють розвитку аналітичного мислення та критичного підходу до роботи з текстовими матеріалами, що особливо важливо в умовах сучасного медійного середовища.

Тестування є важливою складовою навчального процесу, яка дозволяє не лише перевірити знання, але й сприяє активізації когнітивних процесів, розвиваючи вміння аналізувати, синтезувати та оцінювати інформацію. У разі вивчення спеціалізованої лексики, особливо тієї, що використовується у сфері воєнних подій, тестування забезпечує інструменти для глибшого розуміння термінів та концептів, що можуть бути незрозумілими або новими для учнів.

Ефективність тестування полягає в тому, що воно допомагає активізувати довготривале запам'ятовування через повторення та застосування знань у різних ситуаціях. У контексті спеціалізованої лексики, ці завдання можуть включати вправи на використання слів у ситуаціях, що симулюють реальні обставини, пов'язані з військовими подіями, а також завдання на пошук синонімів і антонімів, що сприяє поглибленню розуміння термінології.

Важливо також зазначити, що тестування сприяє формуванню навичок міжкультурної комунікації. Оскільки медіа-тексти відображають культурні особливості та історичний контекст, правильне розуміння специфіки термінів і виразів є важливим для коректного сприйняття та інтерпретації інформації. Тести можуть включати завдання на порівняння англійських термінів з відповідниками в інших мовах, що допомагає не тільки освоїти спеціалізовану лексику, але й з'ясувати, як вона використовується в різних країнах і культурах.

У процесі тестування важливо враховувати типи завдань, які допомагають учням розвивати навички критичного мислення та самостійної роботи з інформацією. Для цього можуть використовуватись завдання, які вимагають виявлення логічних зв'язків між термінами, побудови аргументів та вирішення проблем, що можуть виникати під час інтерпретації медіа-матеріалів.

У разі лексичних тестів завдання на вибір найбільш точного значення слова з декількох варіантів, а також завдання на заповнення пропусків у реченнях, дозволяють учням активно працювати з лексикою, вивчаючи не тільки значення, але й умови її використання в різних контекстах. Тести на визначення синонімів і антонімів, а також вправи на переклад і транскрипцію термінів розширюють знання та сприяють формуванню мовної інтуїції.

Стилістичні тести дають змогу учням зрозуміти, як використання певних лексичних одиниць може змінювати тон і стиль тексту. Наприклад, завдання на виявлення риторичних фігур або аналіз метафор дозволяють поглибити розуміння того, як словесні вирази можуть впливати на сприйняття інформації.

Це також дає змогу учням краще розуміти, як автори медіатекстів формують свої повідомлення для створення певного емоційного ефекту на аудиторію.

Жанрові тести сприяють глибшому розумінню структури та специфіки різних видів медіатекстів. Наприклад, завдання, що передбачають виявлення характерних ознак новинних статей або репортажів, дозволяють учням розширити знання про особливості побудови тексту, використання мовних формул і стилістичних елементів, що визначають жанр. Важливим аспектом є також розпізнавання особливостей форматування та організації інформації, що допомагає учням оволодіти навичками ефективного читання та інтерпретації інформації.

Крім того, сучасні технології дозволяють реалізувати тестування у вигляді інтерактивних платформ, що забезпечують додаткову мотивацію та активність учнів. З використанням цифрових засобів можна створювати тести з інтерактивними елементами, такими як відео, аудіозаписи та графічні зображення, що дозволяє створити контекст, близький до реальних умов сприйняття медіа. Це також сприяє розвитку аудитивних та зорових навичок, які необхідні для повноцінного розуміння медіадискурсу.

Підсумовуючи, тестування є універсальним інструментом у процесі вивчення спеціалізованої лексики, яке допомагає не лише закріпити знання, але й розвиває глибоке розуміння та аналітичні навички. Використання різноманітних типів тестів забезпечує комплексний підхід до вивчення матеріалу, що сприяє формуванню професійної компетенції, необхідної для роботи в сучасному інформаційному середовищі.

Тестування, особливо у контексті вивчення спеціалізованої лексики, може значно підвищити ефективність навчального процесу, сприяючи інтеграції нових знань у вже існуючі когнітивні структури учнів. Окрім основних видів тестів, таких як лексичні, стилістичні та жанрові, можна виділити інші форми завдань, які мають додаткову цінність у процесі навчання. Це можуть бути завдання на зіставлення термінів із відповідними визначеннями або прикладами

використання, що допомагає не тільки закріпити знання, але й навчитися правильно використовувати спеціалізовану лексику у реальних умовах.

Також важливо зазначити, що тестування в навчанні спеціалізованої лексики може включати завдання на побудову діалогів або ситуаційних рольових ігор, які симулюють реальні обставини, що виникають у контексті воєнних подій. Це дозволяє учням не лише запам'ятовувати терміни, але й відпрацьовувати мовні навички, що необхідні для ефективної комунікації у відповідних сферах.

Окрім того, тестування може використовуватись для аналізу текстів на предмет їх культурних та історичних особливостей. Завдання, що включають аналіз контексту медіатекстів, сприяють розвитку критичного мислення та культурної компетенції. Такі завдання можуть передбачати виявлення зв'язків між мовними засобами та контекстом, розпізнавання підходів до висвітлення подій та формування оцінок щодо об'єктивності джерел інформації.

В умовах глобалізації та активного розвитку цифрових технологій роль тестування в освоєнні спеціалізованої лексики набирає особливого значення. Використання онлайн-платформ дозволяє інтегрувати різноманітні мультимедійні елементи, що створює більш динамічне і мотивуюче середовище для учнів. Наприклад, інтерактивні завдання з використанням відео та аудіо, які включають інтерв'ю з експертами, репортажі або новини, що відображають реальні воєнні ситуації, сприяють більш глибокому розумінню та засвоєнню спеціалізованої лексики.

Тестування також може служити основою для формування та оцінки знань про політичні та соціальні аспекти, пов'язані з воєнними подіями. Завдання, що передбачають визначення політичних термінів і розпізнавання елементів пропаганди, допомагають учням усвідомити, як специфічна лексика використовується для формування громадської думки та як вона може змінюватися залежно від джерела інформації.

4.2. Особливості розробки тестів у контексті аналізу медіадискурсу

Розробка тестових завдань для вивчення англомовного медіадискурсу потребує ретельного врахування кількох важливих аспектів, щоб забезпечити не лише оцінювання знань, а й ефективне навчання.

1. Контекстуальність. Однією з ключових вимог до тестів є їхня здатність відображати реальні ситуації, у яких використовується лексика та стилістичні прийоми. Наприклад, тестові завдання можуть базуватися на автентичних текстах, що описують воєнні події в Україні, таких як новинні статті, репортажі чи аналітичні огляди. Це дозволяє учасникам не лише краще розуміти специфіку використання лексики у певному контексті, а й вдосконалювати свої навички інтерпретації та аналізу текстів. Завдання можуть включати, наприклад, аналіз термінів у фрагменті новинного тексту або визначення стилістичних прийомів, використаних у заголовку репортажу.

2. Актуальність матеріалів. У сучасному медіадискурсі актуальність є важливим фактором, що впливає на залучення аудиторії. Тестові завдання повинні базуватися на матеріалах, які відповідають сучасним подіям і відображають ключові аспекти воєнного часу. Наприклад, у завданнях можуть використовуватися уривки статей із провідних англомовних медіа, присвячених війні в Україні, що дозволяє учасникам працювати з реальними даними та формувати актуальні знання.

3. Рівень складності. Ефективність тестів залежить від того, наскільки вони адаптовані до рівня підготовки учасників. Завдання мають ускладнюватися поступово, переходячи від базових, спрямованих на розпізнавання термінів чи визначення значення слова, до більш складних, які потребують аналізу стилістичних прийомів, розуміння прихованих змістів або визначення жанрової специфіки тексту. Наприклад, базові завдання можуть включати множинний вибір правильного варіанту, а більш складні — вимагати написання короткого аналізу фрагменту тексту.

Щоб зробити процес тестування більш ефективним та цікавим для учасників, доцільно використовувати інноваційні методи розробки завдань. Одним із таких методів є інтеграція мультимедійних елементів. Наприклад, завдання можуть включати фрагменти відеорепортажів чи аудіозаписи інтерв'ю, що дозволяє перевіряти не лише розуміння тексту, але й сприйняття інформації на слух. Такі підходи сприяють розвитку навичок роботи з різними типами медіаконтенту, що є важливим у сучасному інформаційному середовищі.

Також доцільно використовувати завдання з елементами креативності, які виходять за межі стандартного тестування. Наприклад, учасникам можна запропонувати створити короткий заголовок до уривка статті або перефразувати текст із дотриманням специфіки медіадискурсу. Такі завдання не лише перевіряють знання, а й розвивають уміння практично застосовувати отримані навички.

Враховуючи ці аспекти, тестування виступає не лише інструментом оцінки, а й ефективним засобом навчання. Контекстуально адаптовані та актуальні завдання допомагають учасникам краще зрозуміти жанрові й лексико-стилістичні особливості англomовного медіадискурсу, а поступове підвищення рівня складності мотивує до розвитку аналітичного мислення та глибшого осмислення текстового матеріалу.

Розробка тестів для вивчення англomовного медіадискурсу вимагає застосування комплексного підходу, який забезпечує ефективне навчання і дозволяє учасникам не тільки перевірити свої знання, але й розвивати навички, необхідні для роботи з медіа. Окрім зазначених аспектів, важливим є також урахування специфіки різних типів медіатекстів і типових завдань, які допомагають поглибити розуміння та критичний аналіз текстів.

Розширення контекстуальних завдань. Окрім завдань, що використовують автентичні матеріали, можна включати ситуаційні вправи, що імітують реальні медіа-ситуації. Наприклад, завдання можуть включати створення новинного повідомлення на основі наданого набору термінів та інформації, що дозволяє учасникам не лише відпрацьовувати лексичні та стилістичні навички, але й

навчитися самостійно формувати інформацію, дотримуючись медійних стандартів.

Використання реальних сценаріїв і кейсів. Ще одним способом підвищення ефективності тестування є включення завдань, які відображають реальні ситуації з медіа-практики, що мають місце в умовах сучасних інформаційних кампаній або кризових ситуацій. Це може бути аналіз інформаційного тиску, розпізнавання пропагандистських стратегій у медіа, оцінка достовірності джерел тощо.

Адаптація завдань для різних рівнів підготовки. Для того щоб зробити навчальний процес ефективним для учасників з різними рівнями мовної підготовки, необхідно створювати тести, що враховують як початковий, так і просунутий рівень знань. Завдання для початківців можуть бути спрямовані на заповнення пропусків у реченнях або вибір правильного перекладу термінів, тоді як більш складні вправи передбачають аналіз і порівняння стилістичних особливостей між різними жанрами медіа, наприклад, між новинами і коментарями.

Розширене використання мультимедійних елементів. Мультимедійні компоненти, такі як відео, аудіо та інтерактивні графіки, створюють більш динамічне середовище для навчання. Завдання, що включають прослуховування інтерв'ю з експертами чи перегляд новинних репортажів, сприяють розвитку не тільки навичок розуміння тексту, але й аудитивних та зорових навичок, необхідних для комплексного сприйняття медіаконтенту.

Завдання на міжкультурну компетенцію. Оскільки медіадискурс часто відображає культурні особливості, завдання, що сприяють розумінню культурних контекстів, є важливими для розширення кругозору учасників. Наприклад, завдання на порівняння того, як різні країни висвітлюють одні й ті ж події, допомагають розвинути критичне мислення та оцінку об'єктивності медіа.

Інтерактивні ігри та завдання з елементами співпраці. Використання форматів, які включають змагання або роботу в групах, може зробити процес

навчання більш захоплюючим і ефективним. Завдання, де учасники повинні разом знайти помилки у медіа-текстах або обговорити варіанти правильного тлумачення інформації, сприяють розвитку командної роботи та комунікативних навичок.

Розширення форм оцінювання. Крім традиційних форм тестування, таких як множинний вибір або заповнення пропусків, можна використовувати завдання на відкриті відповіді, що дозволяють учасникам висловлювати свою думку або пояснювати вибір відповідей. Це сприяє глибшому осмисленню матеріалу і розвитку навичок аргументації.

Таким чином, при розробці тестів для аналізу медіадискурсу важливо забезпечити комплексність, інноваційність та поступове ускладнення завдань, що дає змогу учасникам не тільки перевіряти свої знання, але й удосконалювати мовні та когнітивні навички. Це допомагає формувати здатність до глибокого аналізу медіа, критичного осмислення інформації та адекватного застосування знань у професійній діяльності.

Розробка тестів для вивчення англомовного медіадискурсу вимагає врахування багатьох важливих аспектів, щоб вони не тільки оцінювали знання, але й сприяли ефективному навчальному процесу. Один із основних елементів, що забезпечує результативність тестування, — це контекстуальність завдань, яка дозволяє учасникам побачити практичне застосування спеціалізованої лексики та стилістичних прийомів у реальних умовах. Використання автентичних матеріалів, таких як статті, репортажі чи аналітичні огляди про воєнні події, дає змогу учасникам не лише глибше розуміти мову, але й розвивати навички аналізу текстів, відображення нюансів інформації та ідентифікації ключових деталей.

Ще одним важливим аспектом є актуальність матеріалів, що використовується у тестах. У сучасному інформаційному середовищі важливо, щоб завдання відображали найостанніші події та змінювалися відповідно до змін у медіа-середовищі. Це не лише допомагає підтримувати зацікавленість учасників, але й забезпечує застосування знань у реальних ситуаціях.

Тестування може включати уривки з новинних джерел, статей або репортажів з провідних англomовних медіа, що відображають сучасні події і дозволяють учасникам ознайомитися з актуальною інформацією, що впливає на міжнародні відносини, політичні процеси та соціальні аспекти.

Важливою частиною розробки тестів є адаптація рівня складності завдань до підготовки учасників. Поступове ускладнення завдань від базових, де учасники повинні просто розпізнати терміни, до більш складних, де необхідно аналізувати стиль, розуміти контекст і приховані змісти, сприяє ефективному розвитку мовних навичок. Тестування може включати завдання, що вимагають написання коротких аналітичних текстів, де учасники повинні висловлювати свої міркування і оцінювати структуру та зміст медіа-матеріалів.

Інтеграція мультимедійних елементів у тести є ще одним сучасним підходом, який забезпечує різноманітність і активізує процес навчання. Завдання, що включають відео- або аудіофрагменти, дозволяють учасникам не тільки тренувати свої навички читання, але й розвивати слухове сприйняття інформації. Це особливо важливо для тренування вмінь сприймати інформацію на слух, що є необхідним у сучасному інформаційному світі, де медіа часто використовують різні формати для передачі новин.

Креативні завдання також мають велике значення для розвитку аналітичних і мовних навичок. Вони виходять за межі стандартного тестування і стимулюють учасників до самостійного мислення. Завдання, які пропонують створити заголовок до статті або перефразувати складний текст, допомагають удосконалити навички формування текстів у стилі медіа та застосування спеціалізованої лексики.

Тестування, яке включає завдання з елементами міжкультурної компетенції, також важливе для глибшого розуміння медіадискурсу. Учасники повинні розуміти, як культурні та соціальні відмінності впливають на висвітлення інформації в медіа. Завдання на порівняння того, як одні й ті самі події описуються різними країнами, сприяють розвитку критичного мислення та допомагають оцінювати об'єктивність і достовірність медіа-контенту.

4.3. Огляд платформи Mentor

Платформа Mentor є сучасним цифровим інструментом, призначеним для створення, управління та проведення навчальних заходів. Її багатий функціонал і гнучкість роблять її одним із найефективніших рішень у сфері онлайн-освіти та тестування. Функціонал платформи Mentor:

1. Розробка навчальних матеріалів: Mentor забезпечує створення інтерактивних курсів, які можуть включати теоретичні модулі, відеоматеріали, презентації та практичні завдання.

2. Генерація тестів: Платформа дозволяє створювати тести різних форматів — від простих питань з вибором відповіді до складних завдань, які передбачають розгорнуті відповіді.

3. Автоматичне оцінювання: Завдяки вбудованим алгоритмам платформа аналізує результати тестів і надає детальну статистику про успішність кожного учасника.

Основні переваги платформи

1. Інтуїтивний інтерфейс: Mentor має простий і зрозумілий інтерфейс, що дозволяє користувачам швидко освоїти роботу з платформою навіть без попередньої підготовки.

2. Гнучкість налаштувань: Завдяки широким можливостям налаштування, тести можуть бути адаптовані під різні рівні підготовки та конкретні навчальні цілі.

3. Мобільність: Платформа доступна для використання як з комп'ютера, так і з мобільних пристроїв, що забезпечує зручність навчання у будь-який час і будь-де.

4. Аналітика результатів: Mentor автоматично збирає та аналізує дані про результати проходження тестів, дозволяючи виявляти сильні та слабкі сторони учасників і коригувати навчальні програми.

5. Підтримка мультимодальності: Використання різних форматів

контенту (тексту, зображень, відео) робить навчання більш ефективним і привабливим.

У рамках дипломної роботи платформа Mentor використовується як інструмент для створення тестів, спрямованих на аналіз англомовного медіадискурсу. Зокрема, вона дозволяє:

1. Інтегрувати автентичні текстові матеріали, що відображають воєнні події в Україні.
2. Розробляти завдання з урахуванням жанрових та лексико-стилістичних особливостей текстів, таких як новини, репортажі чи аналітичні огляди.
3. Оцінювати знання учасників і формувати їхні навички аналізу медіатекстів у реальному контексті.

Таким чином, платформа Mentor стає не лише технічним інструментом для тестування, але й важливим засобом інтерактивного навчання та аналізу специфіки англомовного медіадискурсу.

Для створення тестів у платформі Mentor необхідно дотримуватися такого алгоритму:

1. Підготовка матеріалу: Відібрати релевантні тексти англомовного медіадискурсу, що відображають воєнні події в Україні. Тексти мають бути сучасними, різножанровими (новини, репортажі, аналітичні статті) та містити характерну лексику й стилістичні прийоми.
2. Формулювання завдань: Розробити питання, які перевіряють знання лексики, розуміння стилістичних прийомів і жанрових характеристик.
3. Створення тесту: У платформі Mentor налаштувати формат тесту (множинний вибір, відкриті запитання, заповнення пропусків тощо) і додати питання з відповідями.
4. Публікація та тестування: Зберегти тест, опублікувати його на платформі та протестувати роботу з ним для виявлення можливих помилок.

ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 4

Тестування є ключовим інструментом для систематизації знань і закріплення матеріалу, особливо у вивченні вузькоспеціалізованої лексики, як-от термінології англomовного медіадискурсу. Воно дозволяє визначити рівень розуміння термінів, стилістичних прийомів і жанрових особливостей текстів, а також сприяє розвитку аналітичного мислення.

Поєднання лексичних, стилістичних і жанрових тестів забезпечує різнобічне оцінювання знань. Лексичні тести перевіряють знання термінів і контексту їх використання, стилістичні допомагають аналізувати мовні засоби, а жанрові сприяють розумінню структури текстів. Такий підхід гарантує глибоке засвоєння матеріалу.

При розробці тестів для аналізу медіадискурсу важливо враховувати контекстуальність, щоб завдання базувалися на автентичних текстах. Актуальність, для забезпечення релевантності матеріалу. Рівень складності, що поступово підвищується, сприяючи розвитку навичок інтерпретації та аналізу.

Платформа Mentor стала ефективним інструментом для створення тестів, оскільки дозволяє інтегрувати різні формати контенту (тексти, зображення, відео); забезпечує автоматичний аналіз результатів, що сприяє гнучкому налаштуванню завдань; підтримує адаптацію тестів до рівня підготовки учасників.

Інтеграція мультимедійних елементів та завдання з елементами креативності роблять тестування інтерактивним і стимулюють глибше осмислення матеріалу. Наприклад, аналіз заголовків чи створення їхніх варіантів сприяє практичному застосуванню знань.

Тести не лише оцінюють знання, але й формують навички роботи з текстами, що відображають воєнні події. Вони сприяють розвитку критичного мислення і розуміння жанрово-лексичних особливостей англomовних медіатекстів.

ВИСНОВКИ

Дискурс у сучасній лінгвістиці розглядається як багатовимірне явище, яке охоплює не лише послідовність речень, але й соціокультурні, психологічні та прагматичні аспекти спілкування. Англomовний медіадискурс, зокрема, відіграє ключову роль у формуванні громадської думки через багатогранні форми впливу, від вербальних до невербальних засобів комунікації. Вивчення особливостей медіадискурсу про воєнні події в Україні дозволяє виявити специфіку мови та жанрових характеристик таких текстів. У дослідженні англomовного медіадискурсу застосовувались наступні підходи:

1. Соціопрагматичний аналіз – для визначення впливу соціокультурного контексту на мовні засоби комунікації.
2. Жанрово-стилістичний аналіз – для вивчення специфіки форм і стилів подачі матеріалів.
3. Методи лексико-семантичного аналізу – для ідентифікації термінів та риторичних прийомів, що використовуються у висвітленні подій.
4. Дослідження перекладацьких стратегій – для аналізу адаптації медіатекстів до іншомовної аудиторії.

Дослідження англomовного медійного дискурсу щодо воєнних подій в Україні проводилось у кілька етапів, що забезпечувало системний і всебічний підхід. Спочатку був здійснений детальний аналіз теоретичних основ дискурсу, акцентуючи увагу на його багатшаровій природі та ролі медіадискурсу у комунікації. Це включало дослідження різних поглядів, представлених у працях сучасних лінгвістів, а також аналіз соціальних і прагматичних аспектів, які впливають на сприйняття текстів. Наступним етапом стало формування корпусу англomовних медійних матеріалів, що охоплюють воєнні події в Україні. Для цього були відібрані публікації, включаючи новинні репортажі, аналітичні статті, інтерв'ю та фоторепортажі, щоб виявити жанрові особливості подання інформації. Цей процес включав як якісний, так і

кількісний аналіз, що дозволило побачити, як різні жанри впливають на сприйняття інформації та емоційну забарвленість матеріалів. Аналіз лексико-семантичних і стилістичних характеристик текстів став ключовим етапом дослідження. Це було важливо для виявлення термінів і риторичних прийомів, що використовуються для акцентування уваги на окремих аспектах конфлікту, а також для дослідження того, як вони впливають на аудиторію. Увага також приділялася фразам, які виражають емоційну забарвленість, та тому, як вони можуть використовуватись для створення певного світосприйняття.

Результати дослідження показали, що англомовні медіа використовують різноманітні мовні та жанрові техніки для висвітлення воєнних подій в Україні, що відображає не тільки об'єктивну інформацію, але й стратегічні наміри. Соціально-прагматичний аспект свідчить про те, що медіа часто акцентують увагу на ролі учасників конфлікту, використовуючи терміни, які можуть впливати на сприйняття однієї сторони як «правої» або «неправої». Використання таких слів, як «conflict», «war», «battle» і «siege», часто супроводжується додатковими епітетами та фразами, які посилюють емоційне сприйняття. Жанрові особливості медійного дискурсу варіюються від нейтральних новинних репортажів до більш емоційно забарвлених аналітичних статей і інтерв'ю. Емоційна забарвленість матеріалів залежить від підходу та ідеології видання, що призводить до різниці в поданні інформації – від героїзації до демонізації певних сторін конфлікту. Включення візуальних матеріалів, таких як фотографії та відеозаписи, також грає значну роль у посиленні впливу на аудиторію. Стратегії перекладу медійних текстів орієнтовані на адаптацію та точність, що особливо важливо в контексті війни, де використання правильної термінології та контексту має критичне значення. Часто застосовуються не тільки дослівні переклади, але й адаптації, щоб зберегти сутність вихідного тексту, враховуючи особливості англомовної аудиторії.

Отримані результати можуть бути використані в різних сферах, зокрема в навчанні спеціалістів у сфері медіакомунікацій, перекладачів і аналітиків.

Практичне застосування включає розробку курсів з аналізу медійного дискурсу, де студенти зможуть вивчати і аналізувати приклади використання мови у контексті міжнародних конфліктів. Особливу увагу слід приділити навчанню критичному сприйняттю інформації та здатності розрізняти нейтральні і упереджені репортажі. Результати також можуть бути корисними для журналістів, які працюють в міжнародних редакціях, щоб розуміти, як різні мовні та стилістичні прийоми можуть впливати на сприйняття аудиторією, а отже, на формування громадської думки. Знання різних стратегій перекладу допомагає створювати більш точні та адаптовані тексти, відповідні культурним і політичним особливостям аудиторії. Використання платформ, таких як Mentor, дозволяє інтегрувати мультимедійні елементи, що сприяє більш інтерактивному навчанню та практичному освоєнню методів аналізу та перекладу. Застосування тестів і симуляцій на таких платформах допомагає учасникам розвивати аналітичні та практичні навички роботи з медійними текстами та формувати здатність оцінювати якість і об'єктивність інформації.

У світлі результатів дослідження важливо розвивати у студентів та спеціалістів навички роботи з медійними текстами, що сприяють їхньому критичному аналізу. Включення в навчальні програми курсів, присвячених медійного дискурсу, дозволяє глибше зрозуміти, як мова впливає на сприйняття міжнародних подій. Також слід акцентувати увагу на дотриманні етичних норм під час написання та перекладу матеріалів, особливо у контексті таких чутливих тем, як війни та конфлікти. Необхідним елементом навчання є практика перекладу медійних текстів з акцентом на застосування адаптивних стратегій, що враховують культурні та лексичні відмінності. Навчання повинно включати вправи на вибір відповідних термінів та використання стилістичних прийомів, що не лише передають зміст тексту, але й зберігають його емоційну забарвленість. Рекомендується інтегрувати в курси тестування та симуляційні завдання до спеціальних систем навчання (наприклад Mentor), що дозволяють студентам перевіряти свої знання та навички в реальних умовах.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Акоп'янц, Н. М. Лексико-стилістичні особливості перекладу англomовних текстів ЗМІ на українську мову / Н. М. Акоп'янц, М. Ю. Ворожбіт // Вісник НТУ «ХПІ». – 2016. – С. 59–63.
2. Алексенко, С. Ф. Конкретно-наукові методи лінгвістичних досліджень: методичні рекомендації для студентів 1 курсу магістратури факультету іноземної та слов'янської філології / С. Ф. Алексенко // Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка. – 2020. – 44 с.
3. Антонов, А. В. Сутність нового формату воєнного конфлікту, його воєннотеоретичні засади, характерні риси і ознаки / А. В. Антонов // Бібліотечний вісник. – 2014. № 4. – 43 с.
4. Артюх, В. Семантичні особливості американського військового сленгу 1990 – 2010-х років у тексті англomовної публіцистики / В. Артюх // Теоретична і дидактична філологія. – 2013. № 16. – С. 12–21.
5. Балабін, В. В. Сучасний американський військовий сленг як проблема перекладу : автореф. дис. канд. філол. наук : 10.02.16. – Київ, 2002. – 24 с.
6. Балабін, В. В. Теоретико-концептуальні основи військового перекладу / В. В. Балабін // Філологічні трактати. – 2018. Т. 10. № 1. – С. 7–18.
7. Бацевич, Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. – Київ : Академія, 2004. – 344 с.
8. Бацевич, Ф. С. Термінологія комунікативної лінгвістики: аспекти дискурсивного підходу / Ф. С. Бацевич // Вісник національного університету «Львівська політехніка». Проблеми української термінології. – 2002. № 453. – С. 30–34.
9. Бондар, Н. Образні модифікації концепту війна в текстових просторах братів Тютюнників / Н. Бондар // Філологічні науки. – 2016. № 23. – С. 111–118.
10. Брянська, А. Ю. Концептуальний простір сучасного англomовного

медіатексту та компенсаторні засоби перекладу. – Вінниця : Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, 2019. – 5 с.

11. Василенко, Д. Метонімія як креативний засіб збагачення англійської мови військової сфери / Д. Василенко // Наукові записки Кіровоградського держ. пед. ун-ту. – 2009. – № 81 (1). – С. 64–67.

12. Вельбой, І. В. Відтворення англомовних військових неологізмів в перекладі українською мовою на матеріалі Інтернет- статей. / І. В. Вельбой, Ю. М. Плетенецька // «Розвиток науки та техніки : виклики сучасності» : матеріали СХХХІ Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції. – м. Чернівці, 22. 09. 2023. – С. 28–32.

13. Вельбой, І. В. Переклад сучасної англомовної військової термінології на матеріалі Інтернет-статей. / І. В. Вельбой, Ю. М. Плетенецька // «Розвиток науки та техніки в умовах воєнного стану» : матеріали СХХІІІ Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції. – м. Житомир, 3 травня 2023 р. С. 42–46.

14. Вигівський, В. Структурно-семантичні особливості англомовних військових омофраз / В. Вигівський // Науковий вісник Східноєвропейського нац. ун-ту. – 2013. – № 19 (268). – С. 59–64.

15. Висоцька, О. Л. Науковий дискурс у сучасних лінгвістичних дослідженнях / О. Л. Висоцька // «Молодий вчений». – 2018. – № 8 (60). – С. 65–70.

16. Габідулліна, А. Р. Методологія сучасних лінгвістичних досліджень : навчальний посібник. / А. Р. Габідулліна, О. Л. Колесніченко. – Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2019. – 322 с.

17. Гарник, І. В. Типологія перекладацьких трансформацій : навчально-методична розробка на базі англійської мови / І. В. Гарник // К. : МІЛП, 2001. – 27 с.

18. Головач, Т. М. Сучасні англомовні медіа тексти: лінгвістична специфіка та типологія. / Т. М. Головач // Гуманітарні науки. – 2018. – № 4 (55). – С. 59–63.

19. Гончаренко, Л. О. Функціональний аспект запозичень / Л. О. Гончаренко // Актуальні проблеми слов'янської філології. – 2010. – Вип. 23. – С. 294–300.

20. Гриценко, С. Мовні інновації російсько-української війни 2022 / С. Гриценко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2022. – Вип. 32. Ч. 2. – С. 9–13.

21. Гуменна, І. І. Асоціативно-експресивні засоби англійського масмедійного дискурсу. // І. І. Гуменна // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. – 2014. – № 4. – С. 46–56.

22. Гуржій О. І. Проблемні питання сучасної української воєнної термінології / О. І. Гуржій // Воєнні конфлікти другої половини ХХ століття. – 2004. – С. 6–8.

23. Демченко, К. В. Функціонування іншомовних лексем у текстах публіцистичного стилю. / К. В. Демченко // Культура народів Причорномор'я – 2005. – № 69. – С. 170–172.

24. Дем'янчук, Ю. І. Методи виділення колокацій із військових термінологічних сполучень НАТО / Ю. І. Дем'янчук // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. – 2016. – № 10. – С. 33–38.

25. Жулавська, О. О. Повсякденне поняття тероризм у сучасному британському газетному дискурсі. / О. О. Жулавська // Мова і культура. – 2011. – Вип. 14. т. 1. – С. 210–216.

26. Загнітко, А. П. Методи дослідження сучасного синтаксису. / А. П. Загнітко // Науковий вісник Чернівецького національного університету : зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці : Чернівецький національний університет. – 2009. – Вип. 475–477 : слов'янська філологія. – С. 207–213.

27. Зайцева, М. О. Особливості перекладу термінів у текстах на військову тематику. / М. О. Зайцева // Науковий часопис нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. – Серія 9. – Сучасні тенденції розвитку мов. 2013. – Вип. 10. – С. 96–102.

28. Зарницький, А. В. Вербалізація збройного конфлікту в англomовному медіа дискурсі. / А. В. Зарницький // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного ун-ту. – 2018. – Вип. 32 (3). С. 45 – 47.

29. Карабан, В. І. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську. [укр./англ.] : навч. посіб. для ВНЗ. / В. І. Карабан. – Вінниця : Нова Книга, 2003.

30. Кирилюк, О. “Вогнехреще” або неологізми як відображення військового протистояння. / О. Кирилюк // Наукові записки КДПУ. Серія : Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград: Лисенко В. Ф., 2015. – Вип. 137. – С. 52–56.

31. Кирилюк, О. Суспільно-політичні неологізми як віддзеркалення мовної картини воєнного протистояння. / О. Кирилюк // Наукові записки НАУКМА. – 2018. – Т. 1. – С. 58–62.

32. Кияк, Т. Р. Лінгвістичні аспекти термінознавства : навч. пос. / Т. Р. Кияк // УМК ВО, 1989. – 104 с.

33. Кияк, Т. Р. Функції та переклад термінів у фахових текстах. / Т. Р. Кияк // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Житомир, 2007. – № 32. – С. 104–108.

34. Коваленко, А. Я. Загальний курс науково-технічного перекладу: навчальний посібник для вузів. / А. Я. Коваленко – К. : Інкос, 2001. – 290 с.

35. Коваленко, Р. В. Метафоричне втілення концепту war в англomовній пресі. / Р. В. Коваленко // Нова філологія. – 2014. – № 61. – С. 35–39.

36. Коваленко, А. О. Стратегії перекладу текстів дискурсу мас культури / А. О. Коваленко // Наукові записки Ніжинського держ. ун-ту. – 2013. – Кн. 3. – С. 174–178.

37. Ковальова, В. Калькування як засіб творення нових військових терміноодиниць (на матеріалі німецьких військових текстів). / В. Ковальова // Мовні і концептуальні картини світу. – 2013. – № 2 (44). – С. 180–186.

38. Колесник, О. С. Концепт війна в аспекті лінгвосеміотики та лінгвокультурології. / О. С. Колесник // Мовні і концептуальні картини світу. –

2014. – № 48. – С. 216–230.

39. Коптілов, В. В. Теорія і практика перекладу / В. В. Коптілов. – Київ : Вища школа, 1982. – 164 с.

40. Коритнік, Д. Ю. Медіадискурс як різнопланове явище сучасних медіа досліджень. / Д. Ю. Коритнік, С. В. Баранова. – Збірник наукових праць «Нова філологія», 2020. – № 80. – С. 66–271.

41. Сучасні аспекти дослідження мас-медійного дискурсу: експресія – вплив – маніпуляція. / Л. О. Кудрявцева, Л. П. Дядечко, О. М. Дорофєєва та ін. – Мовознавство, 2005. – №1. – С. 58–66.

42. Лівицька, І. Науковий дискурс: рівні та особливості аналізу. / І. Лівицька // Наукові записки. – Серія: філол. науки. – Вип. 96 (1). – 2011. – С. 381–385.

43. Лощенова, І. Ф. Перекладацькі трансформації як ефективний засіб досягнення адекватності перекладу. / І. Ф. Лощенова // Наукові записки Ніжинського держ. ун-ту. – 2014. – № 3. – С. 102–105.

44. Лукіяничук, Ю. Структурні типи чотирикомпонентних військових термінів та їх переклад. / Ю. Лукіяничук // Південний архів. – 2017. – № 71. – С. 182–185.

45. Лук'янець, В.С. Сучасний науковий дискурс : Оновлення методологічної культури. / В. С. Лук'янець, О. М. Кравченко, Л. В. Озадовська. – К., 2000. – 304 с.

46. Лук'янець, В. Філософія дискурсу. / В. Лук'янець // Вісник НАН УКР, 2002. – № 12. – С. 22–28.

47. Максименко, О. В. Медійний переклад в умовах інформаційної війни / О. В. Максименко // Мовні і концептуальні картини світу. – 2014. – № 50 (2). – С. 29–34.

48. Мартинюк, А. П. Конструювання тендеру в англомовному дискурсі / А. П. Мартинюк – Х.: Константа, 2004. – 292 с.

49. Мартинюк, А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. / А. П. Мартинюк. Харків : ХНУ імені В.Н.

Каразіна, 2012. – С. 11–13.

50. Мацько, Л. І. Стилїстика української мови: підруч. За ред. Л. І. Мацько. / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. Київ : Вища шк., 2003. – 462 с.

51. Медвідь, О. М. Лінгвопрагматичні особливості перекладу бізнеса військової термінології в політичних промовах / О. М. Медвідь // Філологічні трактати. – 2017. – Т.9, №2. – С. 62–68.

52. Михальова, К. І. Метонімія іменників в статтях військової тематики (на матеріалі англ, нім, укр. та рос.мов). / К. І. Михальова // Нова філологія. – 2014. – № 63. – С. 160–166.

53. Мілова, О. Є. Скорочення як характерна риса військового тексту і шляхи їх перекладу. / О. Є. Мілова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного ун-ту. – 2018. – Вип. 32 (2). – С. 172–174.

54. Мірошніченко, І. Г. Сучасні підходи до типології мас-медійного дискурсу. / І. Г. Мірошніченко // Сучасний мас-медійний простір : реалії та перспективи розвитку : матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф. – Вінниця, 12–13.10.2016. – С. 227–231.

55. Мунтян, Л. В. Вербальне вираження концепту war в сучасному дискурсі масмедіа. / Л. В. Мунтян // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту. – 2017. – № 24. – С. 107–113.

56. Behr, R. Media and the War in Ukraine. / R. Behr – London, 2017. – 295 p.

57. Bennett, W. L. News : The Politics of Illusion. / W. L. Bennett – New York : Longman, 2013. – 385 p.

58. Boggs, K. Media and the War on Ukraine : Framing Conflict in the Post-Soviet Space. / K. Boggs, T. Pollard – Chicago : University of Chicago Press, 2018. – 245 p.

59. Carney, T. War, Media, and the Politics of Truth : A Report on the Ukrainian Crisis. / T. Carney, A. Martin. – Oxford : Oxford University Press, 2021. – 310 p.

60. Chomsky, N. *Consent to Production : The Political Economy of Mass Media.* / N. Chomsky, E. Herman. New York : Pantheon Books, 2002 – 400 p.
61. Cottle, S. *Mediated Conflict : The Development of Media and Conflict Studies.* / S. Cottle. – Maidenhead : Open University Press, 2006. – 240 p.
62. Franks, S. *Journalistic Ethics at the Crossroads : Democracy, Fake News and the Media.* / S. Franks. – Oxford : Oxford University Press, 2013. – 270 p.
63. Galtung, J. *The Structure of Foreign News.* / J. Galtung, M. Ruge. – London : Routledge, 2019. – 220 p.
64. Hallin, D. *Comparing Media Systems : Three Models of Media and Politics.* / D. Hallin, P. Mancini. - New York : Cambridge University Press, 2004. – 392 p.
65. Herman, E. *Global Media : The New Missionaries of Corporate Capitalism.* / E. Herman, R. McChesney. – London : Continuum, 2014. – 350 p.
66. Knight, A. *Media and the Politics of War : Reporting from Ukraine.* / A. Knight, M. Stern. – Oxford : Oxford University Press, 2017. – 278 p.
67. Lister, M. *The Political Economy of War and Peace Reporting.* / M. Lister, G. Gunning. – London : Routledge, - 2016. 305 p.
68. McQuail, D. *McQuail's Theory of Mass Communication.* / D. McQuail. – London : Sage Publications, 2010. – 387 p.
69. McRoberts, L. *Framing War : The Politics of Conflict Reporting in Ukraine.* / L. McRoberts. – London : Sage Publications, 2020. – 220 p.
70. Paletz, D. *Media, Power and Politics in the Digital Age.* / D. Paletz, R. Entman. – New York : Longman, 2001. – 280 p.
71. Reiter, M. *War and the Media : The Politics of Communication.* / M. Reiter. – Oxford : Oxford University Press, 2019. – 295 p.
72. Russ, A. *The Role of the Media in War and Peace : Framing Conflict through Reporting.* / A. Russ, K. Kroll. – London : Routledge, 2015. – 260 p.
73. Simmonds, K. *Media and Conflict : A Study of the War in Ukraine.* / K. Simmonds, R. Smith. – New York : Palgrave Macmillan, 2017. – 285 p.

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бейкер, П. Аналіз дискурсу та медіатекстів. / П. Бейкер. – Лондон : Routledge, 2015. – 256 с.
2. Бархо, Л. Медійний дискурс і репрезентація війни. / Бархо, Л. – Оксфорд : Oxford University Press, 2018. – 320 с.
3. Бек, У. Суспільство ризику : на шляху до нової сучасності. / У. Бек. – Cambridge : Polity Press, 2000. – 232 с.
4. Білліг, М. Банальний націоналізм. / М. Білліг. – Лондон : Sage, 1995. – 264 с.
5. Блум, Л. Війна зі словами : Пропаганда та мова в сучасному світі. / Л. Блум. – Чикаго : University of Chicago Press, 2017. – 198 с.
6. Чуліаракі, Л. Іронічний глядач : солідарність в епоху постгуманітаризму. / Л. Чуліаракі. – Cambridge : Polity, 2013. – 312 с.
7. Дейк, Т. А. Дискурс і влада. / Т. А. Дейк. – Лондон : Sage, 2008. – 366 с.
8. Фаулер, Р. Мова в новинах : дискурс та ідеологія в пресі. / Р. Фаулер. – Лондон : Routledge, 1991. – 272 с.
9. Герман, Е. С. Згода на виробництво : політична економія засобів масової інформації. / Е. С. Герман, Н. Хомські. – Нью-Йорк : Pantheon Books, 2002. – 460 с.
10. Гобсбаум, Е. Дж. Епоха крайнощів : Коротке двадцяте століття 1914–1991. / Е. Дж. Гобсбаум. – Лондон : Майкл Джозеф, 1994. – 672 с.
11. Келлер, Р. Медіа та дискурс : критичний вступ. / Р. Келлер. – Лондон : Sage, 2007. – 240 с.
12. Кресс Г. Читання зображень граматики візуального дизайну. / Г. Кресс, ван Льовен Т. – Лондон : Routledge, 2006. – 272 с.
13. Лентін, Р. Постколоніальний дискурс і вирішення конфліктів. / Р. Лентін. – Нью-Йорк : Palgrave Macmillan, 2007. – 190 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Перекладений матеріал

1. As if starving and killing the population were not enough, on direct orders from the Israeli Prime Minister as part of Israel's campaign of collective punishment against the residents of the Gaza Strip, Israeli occupying forces have now begun <u>psychological warfare</u>	Але мордування людей голодом і бідність, можливо, було недостатніми, і за прямим наказом прем'єр-міністра Ізраїлю окупаційні сили розпочали <u>психологічну війну</u> в рамках кампанії з колективного покарання населення сектора Газа.
2. Germany has immediately thrown <u>million army</u> on the Western front..	Німеччина негайно перекинула <u>мільйонну армію</u> на Західний фронт..
3. <u>Occupation and annexation</u> of territory by force cannot be accepted as a point of departure for peaceful solutions.	<u>Окупація та анексія</u> території силою не можуть бути прийняті в якості поштовху для мирних рішень.
4. Scientists have discovered a biological mechanism to resolve conflicts and social <u>aggression</u> .	Вчені відкрили біологічний механізм вирішення конфліктів і соціальної <u>агресії</u> .
5. In reaction to the UN's peacekeeping mission (MONUSCO's) announcement on the enforcement of a security zone and call <u>for disarmamen</u>	Реакцією на заяву миротворчої місії ООН (МООНСДРК) оголосили про введення зони безпеки і заклик <u>до роззброєння</u>
6. It seeks to substitute negotiation and debate for economic <u>warfare</u> .	6. Це прагне замінити економічну війну переговорами і дебатами.
7. In order to succeed, <u>R2P</u> should be	Щоб досягти успіху, до R2P (право

approached as a concept aimed at promoting cooperation for peace and prosperity through consensual preventive measures.	на захист) слід підходити як до концепції, спрямованої на сприяння співпраці заради миру і процвітання за допомогою узгоджених превентивних заходів.
8. A unique experience that no <u>RPG</u> lover should miss.	Унікальний досвід, який не повинен пропустити жоден любитель <u>протитанкових гранатометів</u> .
9. A key concern is the so-called operational debriefing, which is an initial inquiry overseen by the <u>IDF</u> unit commander involved in the incident soon after it took place.	Ключовою проблемою є так званий оперативний розбір польотів, який представляє собою початкове розслідування, проведене командиром підрозділу ЦАХАЛА, який брав участь в інциденті, незабаром після того, як він стався.
10. These <u>RDs</u> submitted that individualised agreement should be negotiated with each RD.	Ці депозитні банки заявили, що з кожним періодичним депозитом слід заключити індивідуальну угоду.
11. Video footage was posted online reportedly showing a captured government <u>BMP-1</u> , being used in Homs by the FSA's forces.	В Інтернеті був опублікований відеозапис, на якому, як повідомляється, відображена захоплена урядова <u>БМП-1</u> , використовувана в Хомсі силами ССА.
12. <u>1 x 4.2 MORTAR</u> (ground mounted)	<u>1 міномет x 4,2</u> (встановлений на

has been reduced by severing.	Землі) був зменшений шляхом відсікання.
13. A base station transmits a generic spread-spectrum signal and an <u>APC</u> information-data signal.	Базова станція передає загальний сигнал з розширеним спектром і необхідним <u>сигналом використання інформації</u> .
14. It is reported that there is a growing reliance on <u>State-sponsored gangs</u> to break up meetings and rallies of government critics.	Повідомляється, що для розгону зборів і мітингів критиків уряду все більше покладаються на <u>спонсоровані державою банди</u> .
15. We have tasked the work on <u>hybrid warfare</u> to be reviewed alongside the implementation of the Readiness Action Plan.	Ми доручили переглянути роботу по <u>гібридній війні</u> поряд з реалізацією плану дій щодо забезпечення готовності.
16. Those countries supporting the United States in the <u>war on terror</u> should be congratulated.	Слід привітати ті країни, які підтримують Сполучені Штати в <u>війні з тероризмом</u> .
17. Oral statement: right to self-determination and preventive war against the <u>axis of evil</u> .	Усна заява: право на самовизначення та превентивна війна проти <u>осі зла</u> .
18. The brutal Bush/Cheney " <u>shock and awe</u> " rhetoric has given way to Obama's sonorous "humanitarian" banalities, but the fundamentals remain unchanged.	Жорстока риторика " <u>шоку і благоговіння</u> " Буша / Чейні поступилася місцем звучним "гуманітарним" банальностям Обама, але основні принципи залишаються

	незмінними.
19. Based on National Defence's assessments, <u>the mine-resistant vehicle</u> it bought (the RG-31) is saving lives	За оцінками Національної оборони, куплена нею <u>протимінна машина</u> (RG-31) рятує життя
20. Hearing this, the commander rushed forward <u>to join battle</u> out of fright, and his troops followed him.	Почувши це, командир від переляку кинувся вперед, щоб <u>вступити в бій</u> , і його війська пішли за ним.
21. An alternative nonbinding measure, sponsored by Carl Levin, ranking Democrat on the Senate Armed Services Committee, calling on the president to begin 'redeploying' troops this year (an idea Republican Sen. Mitch McConnell wryly described as ' <u>cut and jog</u> ') lost 60 to 39.	Альтернативний <u>необов'язковий</u> захід, спонсорований Карлом Левіном, високоставленим демократом Комітету збройних сил Сенату, який закликає президента розпочати " <u>передислокацію</u> " військ цього року (ідея сенатора республіканця Дж.Мітч Макконнелл, описаного як " <u>різкий і боягузливий</u> ") програв з рахунком 60: 39.
22. If someone <u>draws first blood</u> in a game or conflict, they are the first to score or succeed.	Якщо хтось <u>проливає першу кров</u> у грі або конфлікті, він першим забиває гол або домагається успіху.
23. Following the meeting, Secretary General Stoltenberg called on the Taliban <u>to lay down arms</u> and come to the negotiating table.	За підсумками зустрічі Генеральний секретар Столтенберг закликав талібів <u>скласти зброю</u> і сісти за стіл переговорів.
24. Increasingly naval strategy has been	Все частіше морська стратегія

merged with general strategy involving land and <u>air warfare</u> .	поєднується із загальною стратегією, що включає наземний та <u>повітряний воєнний простір</u> .
25. It demanded that the russian federation immediately cease its <u>information war</u> and restore constructive and predictable relations with Ukraine.	Він зажадав, щоб Російська Федерація негайно припинила свою <u>інформаційну війну</u> і відновила конструктивні і передбачувані відносини з Україною.
26. Reconsider travel to russia due to <u>terrorism</u> and harassment.	Подумайте над відміною поїздки в росію через тероризм і переслідувань.
27. The German government observes with deep concern the actions of the Romanian <u>government</u> under Prime Minister Ponta.	Уряд Німеччини з глибокою стурбованістю спостерігає за діями <u>румунського уряду</u> на чолі з прем'єр-міністром Понтою.
28. The ground for application of sanctions is not so much the fact of international <u>violation</u> , as failure to comply with international obligations for mitigation of consequences of the <u>mass violation</u> .	Підставою для застосування санкцій є не стільки факт міжнародного порушення, скільки недотримання міжнародних зобов'язань щодо пом'якшення наслідків масового порушення.
29. The Taliban is another hybrid group which specialises in both organised <u>crime</u> and terror.	Талібан-це ще одне гібридне угруповання, яке спеціалізується як на організованій <u>злочинності</u> , так і на тероризмі.
30. "The russian federation is	"Російська Федерація продовжує

continuing to wage an <u>information war</u> against Ukraine with the aim of justifying its illegal actions on the territory of a sovereign state."	вести <u>інформаційну війну</u> проти України з метою виправдання своїх незаконних дій на території суверенної держави".
31. A miscalculation in Eastern Ukraine could tug Europe towards a new <u>cold war</u> .	Прорахунок на Сході України може підштовхнути Європу до нової <u>холодної війни</u> .
32. <u>The Bush administration</u> apparently hoped to turn Ukraine into an American ally, pulling it into the U.S. geopolitical orbit.	<u>Адміністрація Буша</u> , очевидно, сподівалася перетворити Україну на американського союзника, втягнувши її в геополітичну орбіту США.
33. Today's elections are thus not merely "sham" elections – they are a <u>calculated diversion</u> , designed to throw a wrench in the peace process and prolong the suffering of the Syrian people.	Таким чином, сьогоднішні вибори є не просто "фіктивними" виборами-це <u>продумана диверсія</u> , покликана підірвати мирний процес і продовжити страждання сирійського народу.
34. It is a significant document which provides us with <u>an effective anti terrorism mechanism</u> and defines the obligations of every country in the global war against that evil.	Це важливий документ, який надає нам <u>ефективний механізм боротьби з тероризмом</u> і визначає зобов'язання кожної країни в глобальній війні з цим злом.
35. They must stop the big drug and people flows, or I will stop their <u>cash cow</u> , NAFTA.	Вони повинні зупинити великі потоки наркотиків і людей, або я зупиню їх <u>грошові потоки</u> , НАФТА.

36. During those wars, one of the preferred weapons often used by <u>official armies</u> and <u>by irregular forces</u> were anti-personnel landmines.	Під час цих воєн одним з бажаних видів зброї, часто використовуваних офіційними арміями і <u>нерегулярними формуваннями</u>, були протипіхотні наземні міни.
37. In 2015, the russian research agency Medialogiya rated Krym. Realii the second most quoted news resource in Crimea, outranking high-profile <u>Kremlin media mouthpieces</u> RIA-News-Crimea and the First Crimean TV channel.	У 2015 році російське дослідницьке агентство "Медіалогія" склало рейтинг новин Криму. "Реалії" - другий за цитованістю новинний ресурс в Криму, випереджаючий <u>високопоставлених представників кремлівських ЗМІ</u> РІА- Новини-Крим і перший Кримський телеканал.
38. <u>The EU and the US</u> are sometimes accused of practicing double standards.	<u>ЄС та США</u> іноді звинувачуються у застосуванні подвійних стандартів.
39. The heaviest and most violent crimes are often used in the <u>information war</u>.	Найтяжчі і жорстокі злочини часто використовуються в <u>інформаційній війні</u>.
40. The importance of <u>peace</u> for the enjoyment of human rights in areas of guerilla activities and military counter-insurgency operations cannot be overemphasized.	Важливість <u>миру</u> для забезпечення прав людини в районах партизанської діяльності і військових операцій по боротьбі з повстанцями важко переоцінити.
41. With this in mind, the rf's new "<u>territorial acquisitions</u>" would become	З урахуванням цього нові "<u>територіальні придбання</u>" РФ

a continuous <u>zone of conflict</u> , which would not allow them to be effectively used to ensure communication with the Crimea.	перетворилися б на <u>безперервну зону конфлікту</u> , що не дозволило б ефективно використовувати їх для забезпечення зв'язку з Кримом.
42. Many of the foreign leaders in our <u>alliance</u> meet with putin, most certainly, the Europeans do.	Багато іноземних лідерів у нашому <u>альянсі</u> зустрічаються з Путіним, і, безумовно, європейці зустрічаються.
43. <u>Land mine victims</u> being helped at the Red Cross rehab center being run by Alberto Cairo	Жертвам наземних мін надають допомогу в реабілітаційному центрі Червоного Хреста, яким керує Альберто Каїро
44. Like today's <u>military drones</u> today, unmanned, long endurance aircraft systems will be able to perform strikes without putting as many lives at risk.	Подібно сучасним <u>військовим безпілотним літальним апаратам</u> , безпілотні авіаційні системи з тривалим терміном служби зможуть наносити удари, не піддаючи ризику стільки життів.
45. Unpowered munitions not fired from a gun are called bombs whether guided or not; unpowered, guided munitions are known as guided bombs or <u>smart bombs</u> .	Некеровані боєприпаси не випущені з наземної зброї, називаються бомбами, незалежно від того, керовані вони чи ні; боєприпаси які можна керувати відомі як керовані бомби або "розумні бомби".
46. The Use of <u>information weapons</u> can be mapped using the most terrible	Застосування <u>інформаційної зброї</u> може бути використано з метою

weapons of mass destruction.	залякування використанням найстрашнішого зброї масового знищення.
47. Opponents argue that the agreement will encourage China and Russia to beef up their militaries and trigger a global <u>arms race</u> .	Опоненти стверджують, що угода спонукає Китай і Росію посилити свої збройні сили і спровокує глобальну <u>гонку озброєнь</u> .
48. Regrettably, by the time this building was completed, the organization it had been built to accommodate had been unable to prevent <u>the descent into global war</u> .	На жаль, до того часу, коли ця будівля була завершена, організація, для розміщення якої вона була побудована, не змогла запобігти <u>втягнення до глобальної війни</u> .
49. The victim, Ian Masfield, had an I.D. Badge from Ascalon Securities' cyber <u>warfare division</u> .	Жертва, Ян Мейсфілд, мала ідентифікаційний значок <u>відділу кібербезпеки</u> .
50. Dying for your country was the most <u>noble thing</u> that any young men could do.	Померти за свою країну було самим <u>шляхетним вчинком</u> , який міг зробити будь-який молодий чоловік.
51. By definition, <u>hybrid warfare</u> combines conventional and unconventional means.	За визначенням, <u>гібридна війна</u> поєднує в собі звичайні і нетрадиційні засоби.
52. Participating in <u>military operations</u> abroad can be illegal.	Участь у <u>воєнних операціях</u> за кордоном може бути незаконним.
53. An <u>armed conflict</u> can be an	<u>Збройний конфлікт</u> може бути

international armed conflict or an internal armed conflict.	міжнародним збройним конфліктом або внутрішнім збройним конфліктом.
54. The previously flourishing empire fell apart in the 11th century BC due to <u>external attacks and internal</u> political and economic problems.	Раніше процвітаюча імперія розпалася в 11 столітті до нашої ери через <u>зовнішні напади і внутрішні</u> політичні та економічні проблеми.
55. Military experts said that the destruction of the crimean bridge <u>military strike</u> on the part of Ukraine is almost impossible.	Військові експерти заявили, що руйнування Кримського мосту <u>військовим ударом</u> з боку України практично неможливо.
56. As the designers were planning, not only had the airplane to be high-speed, but also very maneuverable, so as to be resistant to the <u>hostile fire</u> .	За задумом конструкторів, літак повинен був бути не тільки швидкісним, але і дуже маневреним, щоб бути стійким до <u>ворожого вогню</u> .
57. Iraqis know their people, they know their language and they know their culture, and they know who the <u>terrorists</u> are.	Іракці знають свій народ, вони знають свою мову, вони знають свою культуру, і вони знають, хто такі <u>терористи</u> .
58. The Zone police used <u>tear gas</u> and fire hoses to drive off the demonstrators.	Поліція сектору газу застосувала сльозогінний газ і пожежні шланги, щоб відігнати демонстрантів.